

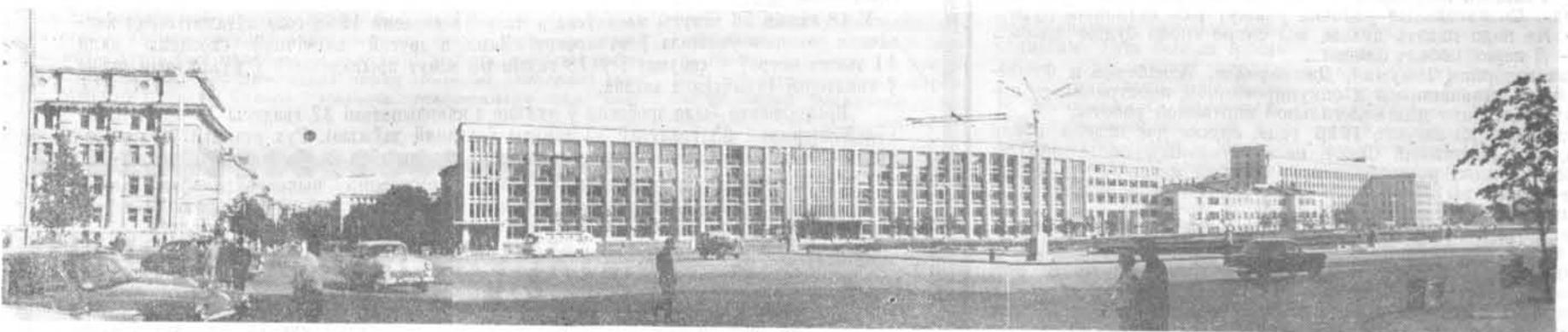
Голас Радзімы

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАГА
ТАВАРЫСТВА
ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЯХ
З СУАЙЧЫНКАМІ
ЗА РУБЯЖОМ

№ 40 (1047). Верасень 1966 г.

Год выдання 13-ы

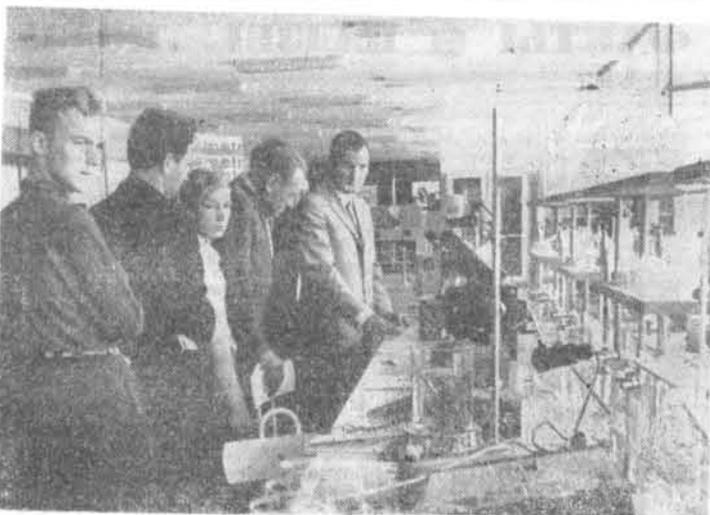
Цана 2 кап.

Мінск. Плошча імя Ул. І. Леніна.

Фота К. ЯКУБОВІЧА.

НА БЫСТРЫНІ ЖЫЦЦЯ

Гэты здымак быў зроблены фотакарэспандэнтам М. МІНКОВІЧАМ у Палацы спорту, дзе праходзіла выстаўка, арганізаваная знешнегандлёвымі прадпрыемствамі Польскай Народнай Рэспублікі «Метранекс» і «Універсаль». На выстаўцы былі шырока прадстаўлены лабараторнае абсталяванне, вылічальная тэхніка, тавары шырокага ўжытку, халадзільнікі, тэлевізары, турысцкае абсталяванне і г. д.

Кожную раніцу хвалі эфіра разносяць весткі: чым жыве рэспубліка, што адбываецца на прасторах Беларусі ад Заходняй Дзвіны да Прыпяці, ад Брэста да Оршы. І амаль у кожным выпуску «Навін» Беларускага радыё, у кожным нумары «Звязды», «Советской Белоруссии» і іншых рэспубліканскіх газет абавязкова ёсць паведамленні, якія звычайна пачынаюцца словамі:

— Сёння ў Мінск прыбылі высокія госці з-за мяжы...

— Сёння ў Мінску пачаўся міжнародны семінар...

— Сёння ў Мінску заканчвае работу камісія Савета Эканамічнай Узаемадапамогі...

Амаль кожны дзень у Мінску адбываюцца падзеі, якія маюць важнае значэнне не толькі для Беларусі, але і для многіх краін Еўропы, Азіі, Афрыкі. Беларуская ССР адыгрывае актыўную ролю на міжнароднай арэне, а яе сталіца — горад Мінск стаў адным з буйных цэнтраў грамадска-палітычнага жыцця.

Нядаўна ў Мінску адбыўся міжрэгіянальны семінар ААН па размяшчэнню прамысловасці і рэгіянальнаму развіццю раёнаў. У ім удзельнічалі прадстаўнікі краін Азіі, Афрыкі і Лацінскай Амерыкі, а таксама шматлікія госці. НА ЗДЫМКУ: удзельнікі семінара ў перапынку паміж пасяджэннямі.

Толькі ў жніўні гэтага года Мінск наведалі алжырскі міністр па справах ветэранаў вайны Буалем Бенхамуда і мангольскія журналісты, у жніўні дэлегацыя Таварыства венгера-савецкай дружбы знаёмілася з работай Беларускага рэспубліканскага і абласных аддзяленняў Таварыства савецка-венгерскай дружбы, а нашы сябры з-за Буга — прадстаўнікі знешнегандлёвых фірм «Універсаль» і «Метранекс» Польскай Народнай Рэспублікі дэманстравалі ў Мінску вырабы сваіх прадпрыемстваў. Варта прыгадаць, што некалькі раней у сталіцы нашай рэспублікі адбылася выстаўка мэблі Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі і пад Мінскам, у Сенніцы, выстаўка польскіх знешнегандлёвых прадпрыемстваў «Мотаімпорт» і «Поль-мот».

На прэс-канферэнцыях, якія наладжваліся адміністрацыяй выставак, беларускім журналістам даводзілася чуць прыемныя словы — нашы замежныя партнёры зацікаўлены ў развіцці гандлю з Беларускай рэспублікай, яны з задавальненнем купляюць нашы станкі, абсталяванне, машыны, трактары і ў сваю чаргу хацелі б пашырыць экспарт сваёй прадукцыі ў Беларусь.

Арганізацыя Аб'яднаных Нацый і яе розныя ўстановы нярэдка выбіраюць Мінск месцам правядзення сваіх мерапрыемстваў. Сёлета ў жніўні тут адбыўся міжрэгіянальны семінар па размяшчэнню прамысловасці і развіццю раёнаў. Прадстаўнікі амаль 30 краін Азіі, Афрыкі і Лацінскай Амерыкі, а таксама шматлікія госці з сацыялістычных краін прынялі ўдзел у яго рабоце. Семінар гэты праводзіўся Арганізацыяй Аб'яднаных Нацый па прамысловому развіццю (ЮНІДО) разам з урадам Беларускай ССР. Значную цікавасць выклікалі даклады беларускіх вучоных па розных праблемах, якія абмяркоўваліся. Заружбеныя госці пабывалі на прадпрыемствах Салігорска і Брэста.

Ад імя ўдзельнікаў семінара прадстаўніца Уганды Маргарэт Сервада выказала падзяку ўраду Беларусі за шырокае магчымасці, якія былі прадстаўлены для азнаямлення з дасягненнямі Беларускага народа ў развіцці эканомікі, культуры і іншых галінах.

А ў гэтыя дні на вуліцах Беларускай сталіцы зноў можна ўбачыць прадстаўнікоў Алжыра і Камбоджы, Турцыі і Верхняй Волты, Лівана, Тога, Цэнтральнай Афрыканскай Рэспублікі. Кіраўнікі і супрацоўнікі нацыянальных службаў працы і інспекцыі працы 14 краін сабраліся ў Мінску, каб азнаёміцца з арганізацыяй і інспек-

цыяй працы ў Савецкім Саюзе. У сталіцы Савецкай Беларусі праходзіць чарговы міжнародны семінар.

Асабліва часта наведваюць Мінск госці з краін Азіі і Афрыкі, якія нядаўна скінулі пуды каланіяльнага рабства і толькі робяць першыя крокі развіцця нацыянальнай эканомікі, культуры, навукі. Прыклад Беларусі, якая паўвека назад вызвалілася з-пад прыгнёту фабрыканта, купца і памешчыка, прымушае задумацца. Беларусь, якая пачала свой шлях суверэннай дзяржавы ад сахі і лапцей, за гады Савецкай улады дасягнула такога ўзроўню эканамічнага і сацыяльнага развіцця, для дасягнення якога многім капіталістычным дзяржавам спатрэбіліся стагоддзі.

Край тугі і галечы, які да Вялікага Кастрычніка не значыўся ні на адной геаграфічнай карце, сёння з пашанай наведваюць замежныя дыпламаты, бізнесмены, грамадскія дзеячы. Аб Беларусі загаварылі ў свеце, як аб краіне мужных і працавітых людзей, якая высталяла ў бітвах з ворагамі, у змаганні з разрухай, непільменнасцю, адсталасцю.

Успомніце Мінск дарэвалюцыйных год. Правінцыйны горад з кулецкімі дамамі. Жыццё ў ім плялося марудна і сонна, як колішняя мінская конка. І параўнайце з сённяшнім горадам. Шырокія плошчы і праспекты. Імклівыя паверхі гмаху. Рытмічны пульс жыцця. Быстрыня жыцця.

З кожным годам пашыраюцца і ўмацоўваюцца сяброўскія сувязі, дзелавыя кантакты Беларускай ССР з зарубажнымі краінамі. Усё часцей на вуліцах Мінска чуваць разнамоўны гоман. У 1956 годзе Беларусь наведала 50 замежных дэлегацый, а ў 1966-ым іх ужо было больш 400. Партыйна-ўрадавыя, парламенцкія, прафсаюзныя, маладзёжныя. У сваю чаргу Беларусь прымала ўдзел у рабоце каля 450 канферэнцый і нарад, якія склікаліся па ініцыятыве розных міжнародных арганізацый.

Нам, журналістам, часта даводзіцца назіраць такую карціну. У Мінскім аэрапорце ці на сталічным вакзале сустракаюць замежную дэлегацыю. Развяваюцца на вятру сцягі Беларусі... Гучыць Дзяржаўны гімн рэспублікі... Стаяць госці з непакрытымі галавамі ў задуменным маўчанні. Яны аддаюць даніну павагі зямлі, на якой знаходзіцца, народу, які іх прымае. Гераічнаму Мінску, які не скарыўся ворагу, які ўзняў свае светлыя гмахі на руінах вайны.

У такія хвіліны адчуваеш асабліваю гордасць за свой шчаслівы край, за сваю Беларусь, за наш савецкі лад жыцця.

СЕРДЦА, ОТДАННЫЕ ЛЮДЯМ

К 50-ЛЕТИЮ СО ДНЯ ГИБЕЛИ 26 БАКИНСКИХ
КОМИССАРОВ

Полвека минуло, целая жизнь. А я словно вижу их, отважных вожаков бакинского пролетариата, все еще слышу их голоса.

— Это временное отступление, друзья. Мы еще вернемся...

— Главный мой совет — теснее связывайтесь с рабочей массой. Сознательные рабочие укажут вам истинный путь...

— Не надо падать духом, мы скоро снова будем здесь...

— Я верю: победа близка...

Так говорили Шаумян, Джапаридзе, Азизбеков и Фиолетов нам, оставшимся в оккупированном иностранными интервентами Баку для нелегальной партийной работы.

Это было 13 августа 1918 года, спустя две недели после того, как Бакинский Совет незначительным большинством голосов принял решение о приглашении англичан, и бакинские комиссары сложили в связи с этим свои полномочия. Им предстоял вынужденный отъезд.

Несмотря на позднюю ночь, на пристани собралась огромная толпа. Мы пришли проводить своих руководителей. А через два дня по городу поползли страшные слухи. И вот, наконец, нам стало известно, что пришла канонерская лодка «Геок-Тепе». На ней — арестованные комиссары. Уже совсем стемнело, когда их вывели под усиленным конвоем. Усталых, бледных. Однако шли они твердой поступью, глазами искали в толпе друзей. Как жаль, что виден только первый ряд...

Это была моя последняя встреча с комиссарами. Через месяц, когда англичане покидали Баку перед приходом туда турецких интервентов, в суматохе междувластья А. И. Микояну удалось получить разрешение на эвакуацию арестованных. Но случилась беда: парохода «Севан», который должен был везти руководителей бакинских большевиков в Астрахань, у причала не оказалось. Пришлось воспользоваться случайно оказавшимся здесь «Туркменом», на котором увозил свой военный отряд его командир, смелый и честный человек Т. Амиров. Что произошло потом, известно: под давлением находившихся на пароходе англичан и контрреволюционных элементов «Туркмен» повернул в Красноводск, где комиссары и попали в руки английских интервентов и предателей-эсеров. Через несколько дней их увезли из Красноводска и под покровом ночи на 207-й версте, между станциями Ахча-Куйма и Перевал, учинили над ними подлую расправу.

Узнали мы об этом много позже. И глубоко переживали утрату. Ведь комиссары были нашей плотью и кровью, с ними, верными ленинцами, были связаны самые трудные дни борьбы бакинского пролетариата за власть Советов.

Многие из них, в частности Степан Шаумян, Алеша Джапаридзе, Солтан Меджид Эфендиев и другие, после Февральской революции вернулись из ссылки. Кипучую деятельность развернули, выйдя из подполья. М. Азизбеков, Н. Нариманов, И. Фиолетов, М. Плешаков и другие.

31 октября 1917 года в Баку была провозглашена Советская власть. Мне выпала честь представлять рабочих наших мастерских на этом заседании Совета. Мы все очень гордились, что первыми на Востоке, в Закавказье, подняли знамя Великого Октября.

Великий Ленин проявлял постоянную заботу о судьбах Советской власти в Азербайджане. В мае 1918 года, помню, везде только и говорили, что о телеграмме вождя нашему Степану Георгиевичу. Владимир Ильич писал: «Мы в восторге от вашей твердой и решительной политики. Сумейте соединить с ней осторожнейшую дипломатию, предписываемую, безусловно, теперешним труднейшим положением, — и мы победим!»

Я был одним из делегатов Балахано-Сабунчинской партийной организации на городской конференции, где среди многих других важных решений было принято решение о создании Совета Народных Комиссаров. А 25 апреля 1918 года, в соответствии с решением конференции, Бакинский Совет сформировал этот важный орган.

Спустя несколько дней мы читали в «Бакинском рабочем» список членов народного правительства. Почти каждый из них хорошо был нам знаком. Председатель — Степан Георгиевич Шаумян. Комиссар народного хозяйства — Ваня Фиолетов. Алеша Джапаридзе — комиссар внутренних дел. Наш старый друг Мешади стал губернским комиссаром.

Работа Совета Народных Комиссаров проходила в тяжелых условиях. К концу июля 1918 года советский Баку оказался во вражеском кольце — с одной стороны иностранная интервенция, с другой — внутренняя контрреволюция. Коммунисты Азербайджана, Бакинский Совнарком мобилизовали все силы на защиту родной Советской власти. Комиссары Шаумян, Азизбеков, Джапаридзе, Корганов, Малыгин, Берг выезжали на фронт, беседовали с бойцами, командирами, старались поднять их боевой дух. Но пока комиссары заботились о том, чтобы не допустить в Баку турецких империалистов, внутренние враги Советской власти агитировали за приглашение англичан якобы для защиты от турок.

Советская власть в Баку временно пала. Город напоминал осажденную крепость. Мы сражались с турками на подступах к Баку. А со стороны моря в город уже вошли англичане...

И вот 13 августа 1918 года прощание с дорогими комиссарами, нашими товарищами по оружию, затем моя последняя встреча с ними в порту после их ареста, и, наконец, их трагическая гибель в закаспийских степях.

«Мы умираем за коммунизм! Да здравствует коммунизм!» — это были их последние слова.

Останки комиссаров были привезены на бакинскую землю и захоронены здесь, в центре города, в саду, названном их именем уже через несколько месяцев после окончательной победы Советской власти в Азербайджане в 1920 году.

Теперь над братской могилой 26 бакинских комиссаров, отважных борцов, сложивших головы за победу революции, горит Вечный огонь. Вечерами вокруг — на проспектах и площадях, на заводах, фабриках и стройках, всюду, где трудятся потомки славных комиссаров, загораются бесчисленные огни современного Баку.

Я часто бываю среди рабочих, крестьян, молодежи. И самую волнующую часть моего рассказа всегда составляют воспоминания о славных сынах бакинского рабочего класса — 26 бакинских комиссарах, верных проводниках великих ленинских идей, тех, кто отдал людям свои сердца.

Мусенб ДАДАШЕВ,
член КПСб с 1917 года.

УПЕРШЫНЮ Ё СВЕЦЕ

АУТАМАТЫЧНАЯ СТАНЦЫЯ «ЗОНД-5», АБ-
ЛЯЦЕУШЫ МЕСЯЦ, ПАСПЯХОВА ВЯРНУЛА-
СЯ НА ЗЯМЛЮ З ДРУГОЙ КАСМІЧНАЙ СКО-
РАСЦЮ

15 верасня 1968 года ў Савецкім Саюзе была запушчана аўтаматычная касмічная станцыя «Зонд-5». Пасля сямісутачнага палёту па трасе Зямля — Месяц — Зямля станцыя вярнулася на Зямлю.

Упершыню ў свеце савецкі касмічны апарат, абляцеўшы Месяц, паспяхова вярнуўся на Зямлю з другой касмічнай скорасцю, даставіўшы вялікі аб'ём навуковай інфармацыі.

У 18 гадзін 54 минуты маскоўскага часу 21 верасня 1968 года аўтаматычная касмічная станцыя ўвайшла ў атмасферу Зямлі з другой касмічнай скорасцю каля 11 тысяч метраў у секунду і ў 19 гадзін 08 минут прывадзілася ў разліковым раёне ў акваторыі Індыйскага акіяна.

Прывадненне было зроблена ў пункце з каардынатамі 32 градусы 38 мінут паўднёвай шырыні і 65 градусаў 33 мінуты ўсходняй даўжыні. Рух станцыі ў атмасферы на ўчастку аэрадынамічнага тармажэння працягваўся па балістычнай траекторыі.

Спуск станцыі пасля аэрадынамічнага тармажэння выконваўся з ужываннем парашутнай сістэмы. Аўтаматычная станцыя разам з навуковымі прыборамі 22 верасня была паднята на борт савецкага карабля пошукава-выратавальнай службы.

Пры палёце аўтаматычнай станцыі «Зонд-5» былі ажыццёўлены:

— аблёт Месяца;

— навуковыя даследаванні касмічнай прасторы ў раёне Месяца;

— вяртанне на Зямлю з другой касмічнай скорасцю і мяккая пасадка ў заданым раёне.

У працэсе палёту адпрацоўваліся сістэмы і аграгаты станцыі для маневравання на траекторыі і вяртання на Зямлю. Сістэмы кіравання палётам станцыі і радыётэхнічныя сродкі вымярэння параметраў яе траекторыі забяспечылі вырашэнне пастаўленых задач.

Праграма навуковых даследаванняў касмічнай прасторы і комплексных выпрабаванняў бартавых сістэм і аграгатаў аўтаматычнай станцыі «Зонд-5» поўнасцю выканана.

Паспяхова палёт аўтаматычнай станцыі «Зонд-5» па трасе Зямля—Месяц — Зямля, вяртанне яе ў заданы раён з'яўляецца выдатным дасягненнем савецкай навукі і тэхнікі. Вырашана новая навукова-тэхнічная праблема і адкрыты шырокія перспектывы далейшага даследавання касмічнай прасторы і планет сонечнай сістэмы аўтаматычнымі касмічнымі станцыямі з вяртаннем матэрыялаў даследаванняў на Зямлю.

ПАДЗЕІ ЛЮДЗІ ФАКТЫ ● ПАДЗЕІ ЛЮДЗІ

НОВЫЯ СЕЛЬСЬКІЯ МАГАЗІНЫ

Гэты будынак адзін з прыгажэйшых у вёсцы Ліпкі. У сельскім магазіне працаўнікі могуць набыць усе неабходныя тавары. Тут устаноўлена выдатнае абсталяванне — халадзільнікі, шафы і інш.

Такіх сучасных гандлёвых прадпрыемстваў у Аршанскім раёне з кожным годам становіцца ўсё больш і больш. Летась было здадзена ў эксплуатацыю шэсць новых магазінаў, сем расшырана і рэканструявана. Сёлета адкрыты тры магазіны. Будуюцца новыя прадпрыемствы гандлю ў вёсках Івашня, Сметанка, Таргоўцы, Крапіўна, Гарбацэвічы, Барань, Берасценава і Пагост.

САВЕЦКІ ПРЫРОДНЫ ГАЗ У АЎСТРЫІ

У аўстрыйскім населеным пункце Баумгартэне, размешчаным на граніцы з Чэхаславакіяй, адбыўся ўрачысты акт у сувязі з афіцыйным

пачаткам паставак савецкага газу ў Аўстрыю.

Пробныя пастаўкі савецкага газу пачаты з 1 верасня. Штодзённа Аўстрыя будзе атрымліваць з Савецкага Саюза 1 мільён кубаметраў газу, а з уводам у строй у канцы верасня кампрэсарнай станцыі пастаўкі газу ўзрастуць да 3 мільёнаў кубаметраў у дзень. Згодна з заключаным кантрактам, Савецкі Саюз паставіць Аўстрыі да канца года 280 мільёнаў кубаметраў прыроднага газу.

ЯШЧЭ АДНА ТУРЫСЦКАЯ БАЗА

На радзіме Якуба Коласа, каля вёскі Мікалаеўшчына, пачалося будаўніцтва турбазы на 500 месц. У яе комплекс увайдучь 30 лёгкіх драўляных домікаў, пяціпавярховы атэль і сталовая-клуб. Ужо ў будучым годзе турбаза на беразе Нёмана прыме першых 120 чалавек.

За апошнія тры гады навуковыя супрацоўнікі лабараторыі нафтахімічнага сінтэзу Інстытута фізіка-арганічнай хіміі Акадэміі навук БССР атрымалі 15 аўтарскіх пасведчанняў за навуковыя адкрыцці. Апошнія з іх належыць загадчыку лабараторыі кандыдату хімічных навук Нестару ЕМЯЛЬЯНАВУ і старшаму інжынеру-тэхнолагу Аляўціне ШЭУЧЫК. Вучоныя распрацавалі метады прамога ператварэння гідраперакісаў нафтавых вуглевадародаў у кетоны і дыкарбонавыя кіслоты, неабходныя для атрымання пластычных мас і сінтэтычных валокнаў. НА ЗДЫМКУ: Н. ЕМЯЛЬЯНАВ і А. ШЭУЧЫК у лабараторыі.

Фота І. ЗМІТРОВІЧА.

ЧЭХАСЛАВАЦКІЯ ЎЗНАГАРОДЫ — УКРАЇНСКІМ ПАРТЫЗАНАМ

У сувязі з 24-й гадавінай Славацкага нацыянальнага паўстання ў генеральным консульстве ЧССР у Кіеве былі ўручаны чэхаславацкія ўзнагароды былым савецкім партызанам, якія ў гады Вялікай Айчыннай вайны гераічна змагаліся супраць нямецка-фашысцкіх захопнікаў за вызваленне Чэхаславакіі.

Ад імя ЦК КПЧ, міністэрства нацыянальнай абароны ЧССР і ЦК Саюза чэхаславацка-савецкай дружбы генеральны консул ЧССР у Кіеве Йозэф Горак уручыў вялікай групе савецкіх грамадзян чэхаславацкія ўзнагароды.

Былы намеснік начальніка Украінскага штаба партызанскага руху Л. Дрожын ад імя ўзнагароджаных падзякаваў чэхаславацкаму народу за высокую ацэнку ўкладу савецкіх людзей у справу вызвалення Чэхаславакіі ад фашысцкай тыраніі.

КОЖНЫ ГОД восьмага кастрычніка ў маленькім доміку на вуліцы Катоўскага збіраецца ўся сям'я — сёстры, браты, бацькі, дзядзькі, сыны, унукі і нават праўнукі. Гэты дзень тут лічыцца самым вялікім святам. Да гэтага дня, як бы далёка яны ні знаходзіліся, усе члены сям'і Касабуцкіх спяшаюцца ў Мінск, у госці да галавы дынастыі Міхаіла Піліпавіча Касабуцкага.

ШУМЕЎ СУРОВА БЕЛАРУСКІ ЛЕС

ПА ЗАЛАХ ЦЭНТРАЛЬНАГА МУЗЕЯ УЗБРОЕННЫХ СІЛ СССР

Чым жа знамянальны для іх гэты дзень?

...У той год жыхары вёскі Паледзі галадалі больш звычайнага. Не жарты: тры недароды запар. Хто наймаўся да багацеяў, хто ішоў на заробаткі ў горад. А Міхаіл Касабуцкі адправіўся ў далёкую Амерыку. Чатырнаццаць дзён боўтаўся карабэль у акіяне. Чатырнаццаць дзён душнага трума, качкі і матроскай ляжкі.

Потым быў Дэтройт. Вялікі, непрыветны, шумны, ён літаральна аглушыў беларускага хлопца. Уладкаваўся Міхаіл на чорную работу — цягаць мяшкі, месці вуліцы. А ў хуткім часе яму пашанцавала. Завод Форда наймаў рабочых. Моцны, вынослівы хлопец спадабаўся наймальніку. Міхаіл быў шчаслівы — ён працаваў ля станка. Потым пачуццё задавальнення пачало сцірацца. Кожны новы дзень быў падобны на ўчарашні: работа, работа і работа. Страх перад майстрам, страх перад моцнымі ўладарамі свету. Машына і станок. Станок і машына. Мала-памалу сам стаў

Партызанская зямлянка. На сцяне вісіць аўтамат, пагнутая алюмініевая фляга. Газоўка, зробленая з артылерыйскай гільзы ледзь асвятляе стол. Ва ўсю яго шырыню — карта. Скрыжваліся чырвоныя і сінія лініі, стрэлы, кружкі. У гэтых скрыжваннях камандзірская рука сканцэнтравала ўдар яшчэ па аднаму фашысцкаму гарнізону, чыгуначнаму вузлу, важнаму аб'екту. А насупраць на сцяне вісіць карта-схема, якая расказвае аб барацьбе савецкіх партызан у тыле ворага. Многія мясіны нашай рэспублікі на карце пафарбаваны ў чырвоны колер. Там усю вайну не ступала нага фашысцкіх рабаўнікоў. Працавалі савецкія і гаспадарчыя ўстановы, дзеці займаліся ў школах.

...Яны ішлі на Усход. Шлях ад Буга да Масквы-ракі ім уяўляўся прагулкай. Перад гэтым яны ўжо добра прагуляліся па многіх еўрапейскіх сталіцах. Наперадзе — чырвоная Масква. Яна будзе павержана гэтак жа, як Афіны і Парыж, Бялград і Варшава. Так ім сказаў фюрэр, так ім унушыў Гебелс. «Беларусь багата лясамі, курортнымі азёрамі, а ў яе нетрах незлічоныя запасы нафты, жалезнай руды, каменнага вугалю, золата». — пісаў Радаслаў Астроўскі. Бандыт на прафесіі і невуц у геалогіі, фашысцкі памагаты, вядома, не мог нават інтуітыўна прадбачыць нашу сённяшнюю нафтавую Рэчыцу, наш малады шахцёрскі Салігорск. У яго разлік быў значна прасцейшы: сабаку перад палываннем не кормяць, а толькі паказваюць яму зайцавы лапы для апетыту. Астроўскі добра ведаў апетыт свайго фюрэра.

Яны ішлі, а народ усё ярсней падымаўся на барацьбу з ворагам. Векавыя беларускія бары і пушчы прымалі да сябе ўсё новыя атрады народных месціўцаў.

На адным са стэндаў музея вісіць фатаграфія. Пасярэдзіне лясной паляны стаяць двое ў вайсковай форме. Спякотны летні дзень. Цені ад соснаў кладуцца пад ногі субясіднікам. Гэта былі камандзіры партызанскіх атрадаў у час грамадзянскай вайны К. Арлоўскі і С. Ваўпшасаў. Пра што гавораць, пра што ўспамінаюць двое баявых сяброў? Пад здымкам дата — 1925 год. І, мабыць, ніводзін з іх і падумаць не мог у той гарачы летні дзень, што роўна праз шаснаццаць год баявыя дарогі зноў звядуць іх у родных беларускіх лясах. Атрад, якім камандаваў Станіслаў Аляксеевіч Ваўпшасаў, вырас да 500 чалавек. За ўзорнае кіраўніцтва партызанскім атрадам камандзіру было прысвоена высокае званне Героя Савецкага Саюза. Залатая Зорка ўпрыгожыла грудзі і Кірылы Пракопавіча Арлоўскага.

У Оршы побач з чыгуначным вакзалам устаноўлены помнік легендарнаму сыну беларускага народа К. Заслонаву. Партызанская брыгада «дзядзькі Косці» наводзіла жах на фашыстаў. У музеі шырока прадстаўлены матэрыялы і экспанаты пра баявы дзеянні брыгады Заслонава. Талавыя вугальныя міны, калючкі-шыпы, рэйкавыя кліны — усім гэтым умела карысталіся народныя месціўцы, каб паралізаваць транспарт ворага на Аршанскім чыгуначным вузле.

Гераічную старонку ў летапіс партызанскага руху ў Беларусі ўпісалі камсамоль-

цы і моладзь. Многім юнакам і дзяўчатам было прысвоена званне Герояў Савецкага Саюза. Былі і безымянныя героі, пра подзвігі якіх нам пазней расказалі іх сябры па барацьбе, архіўныя матэрыялы.

Нельга быць хвалявання глядзець на гэты незвычайны экспанат. Белая паркалёвая хусцінка спісана буйнымі літарамі. Гэта пісьмо камсамолкі Вольгі Ржэўскай, разведчыцы партызанскага палка імя Сяргея Лазо, які дзейнічаў на тэрыторыі Смаленшчыны. Дзяўчына была схопленая нямецкім патрулём на Віцебшчыне. Нечалавечыя катаванні, ледзяная камера-адзіночка. Падпольшчыкам удалося перадаць разведчыцы аловак. Перад смерцю Вольга піша маці пісьмо на хусцінцы: «Мама, я на красавік месяц склала каляндар, пражыты мною дзень закрэсліваю». У расчэрчаным квадраце трыццаць клетак. Закрэслена шасць. Сёмы дзень красавіка 1942 года стаў для мужнай партызанкі апошнім...

Каваць перамогу над ворагам дапамагала палымянае друкаванае слова. У музеі экспануецца шмат газет, якія выдаваліся ў тыле ворага, у партызанскіх атрадах. Сярод іх ёсць лістоўка, выдадзеная ЦК камсамола рэспублікі ў 1942 годзе з вершам народнага паэта Беларусі Якуба Коласа «Рыцар» Шыкльгубер». Па-праорцку скажаў тады народны пясняр:

Як ты ні шалееш,
Як свой шал ні сееш,—
Будзеш ты, гад, біты.
А людскую памяць
Доўга будучь пляміць
«Рыцары»-бандыты.

М. ПАРАХНЕВІЧ.

Дынастыя Касабуцкіх

часцінкай, маленькай шрубкай гэтага велізарнага механізму. Так было год, пяць, пятнаццаць.

Аднойчы на завод Форда прыбыло 250 маладых савецкіх стажораў. Дваіх з іх прымацавалі да Міхаіла—Башкірава і Лапушына. Стары рабочы да гэтага часу памятае іх прозвішчы. Памятае і тое, як першы раз прывёў савецкіх рабочых да сябе дамоў. Як да раніцы слухаў расказы аб далёкім горадзе Горкім, дзе будаваўся першы савецкі аўтамабільны гігант. Напэўна, іменна у той вечар, у тую бяссонную ноч і ўзнікла ў Міхаіла думка вярнуцца ў Расію.

Сям'я Касабуцкіх перасекла савецкую граніцу восьмага кастрычніка 1932 года. Башкіраў і Лапушын былі ўжо ў Горкім. Яны сустрэлі Міхаіла, дапамаглі ўладкавацца на завод. Затым прынялі ў калектыв і яго малодшых братоў. Праз год Міхаіл уступіў у партыю бальшавікоў.

Адкуль у яго, простага рабочага, узялося такое красамоўства — ён да гэтага часу зразумець не можа. Але іменна яго з цікавасцю слухалі рабочыя заводаў і фабрык, іменна яго запрашалі на гутаркі ў часці Чырвонай Арміі.

Міхаіл Піліпавіч, як сёння, памятае першыя выбары ў Вярхоўны Савет Саюза ССР. Тады ён прыйшоў да партыйнага сакратара. Прышоў і сказаў: «Хачу быць агітатарам».

Трыццаць год запар Міхаіл Касабуцкі быў агітатарам. Спачатку ў Горкім, затым тут, у Мінску. У Мінск яго перавёў міністр, калі ў сталіцы Савецкай Беларусі быў пабудаваны свой аўтамабільны завод.

Амаль штодзень, скончыўшы змену, майстар-агітатар ішоў на свой участак. У маленькіх доміках на вуліцы Катоўскага з цікавасцю чакалі яго гутарак, раіліся з ім.

— Іншы раз моладзь усё прымае, як належнае, — гаворыць Касабуцкі. — Маўляў, пабудавалі новы дом — што ў гэтым такога? Ну, прыйшоў урач на кватэру, лярарства прынёс — справа звычайная! Даводзіцца растлумачваць, што кватэру далёка не ўсюды атрымаеш бясплатна і што ёсць краіны, у якіх урачы толькі за тое, каб заглянуць табе ў рот, бяруць не мала і не многа — пяць долараў. Што не ўсюды майстры бясплатна вучаць моладзь, што мільёнам юнакоў на зямлі некалі думаць аб вучобе...

Цяпер Міхаілу Піліпавічу 83 гады. Адзінаццаць год прайшло з таго часу, калі ён пайшоў на пенсію. Але завод паранейшаму для яго родны дом. Крыху адыдзе хворая нага, і ён зноў накіроўваецца ў дарогу — то ў цэх, то да падшэфных піянераў, а то па старой памяці — да савецкіх воінаў.

Сталі аўтабудаўнікамі і яго браты Пётр і Іван. Іван і да гэтага часу працуе на Мінскім аўтазаводзе начальнікам лабараторыі. Дзеці брата Іосіфа таксама працягваюць справу дзядзькі. Толя скончыў інстытут, стаў інжынерам-канструктарам; Саша вывучыўся на цэхавага майстра.

Маладыя Касабуцкія часта збіраюцца ў доміку на вуліцы імя Катоўскага. Восьмага кастрычніка — дзень асаблівы. У гэты дзень у Мінск прыязджаюць усе. Гэта свята вяртання на Радзіму галавы рабочай сям'і, гэта дзень нараджэння дынастыі аўтабудаўнікоў Касабуцкіх.

І. МУХІНА.

На Прыпяці.

Фотаэцюд К. ЯКУБОВІЧА.

«АСУДЖАЕМ ПАКЛЁПНІКА...»

Получил номер газеты «Голас Радзімы», где помещены статьи о двуриннике и лицемере Горбачеве, который всегда был готов за доллары продать родную мать. Он уже привык дорожные расходы оплачивать клеветой. Считаю, что его родные поступили честно и благородно, написав правдивую статью о преславном Горбачеве в Белоруссии, который за гостеприимство оплатил родным и друзьям бессовестной клеветой.

Должен сказать, что я лично рад появлению статей подобного рода. Пусть задумаются те, кто едет на Родину с камнем за пазухой. А такие, к сожалению, еще встречаются. Один мой знакомый ездил в Киев. Его встретили там с распростертыми объятиями. Многие его родственники занимают важные государственные должности, один племянник — редактор районной

газеты. Племянник-редактор даже напечатал статью за подписью дяди. Он привез эту газету сюда и давал мне читать.

Но вот прошла неделя-другая, и этот лицемерный человек заговорил по-другому: начал распускать грязную клевету на свою Родину и свой народ. Одно хорошо — хоть и вредная мошка, но малограмотная. С такими, как он и Горбачев, надо бороться.

Русская колония в Америке, давно знает, кто есть Горбачев. Пусть он думает о себе, а не пытается поучать советских людей, пусть забудет о Родине, которой торгует уже давно.

США.

С. СЕНЬКО.

Тыдні два назад мы прачыталі № 32 «Голасу Радзімы», дзе дадзена добрая водпаведзь паклёпніку і здрадніку Дзянісу

Гарбацэвічу, які два месяцы бессаромна карыстаўся гэцінасцю беларускіх калгаснікаў.

Мы таксама чыталі гэтую агідную кніжку. На жаль, некалькі нашых цэнтаў таксама трапяць у кішэню Гарбацэвіча, наколькі мы запэцілі за яго роўна доллар, а большая частка грошай, выражаных ад яго продажу, пойдзе тым, хто напісаў і выдаў гэтую хлусню. Што зробіш, у Амерыцы за хлусню на Савецкі Саюз плацяць вельмі добра.

А. і Г. БУСЬКО.

ЗША.

Прочел я брошюру Алексея Савицкого. Хорошо, что он не пошел по дорожке подкупленного «Новым русским словом» Горбачевича и написал правду о Родине и о нашей жизни в Америке, как нам тяжело доставался кусок хлеба. А Горбачевич, которого

белорусы приняли, как брата, написал пасквиль. И он, и его помощники, конечно, получили немало долларов за клевету.

И. КУЛИНИЧ.

США.

Я скажу шчыра, што выкрыццё Дзяніса Гарбацэвіча, гэтага вужакі-чалавека, мне вельмі спадабалася. Я нават не напісаў чалавека-вужакі, а наадварот, бо Гарбацэвіч перш за ўсё ёсць вужакі, а толькі потым мае аблічча чалавека. Гляджу на здымак у «Голасе Радзімы» — сумленныя савецкія людзі Павел Пасько і Пётр Акуловіч, а побач з імі Дзяніс Гарбацэвіч. Паверце, аж крыўдна, што прымалі яго як чалавека, а ён аказаўся найгоршай вужакі. Такое выкрыццё вельмі карыснае.

Безумоўна, Гарбацэвіч гэтыя кніжкі не сам пісаў, бо ён напайнісьменны і піша, як

куруца па градзе, а тут раптам патрафіў напісаць аж тры кніжкі. І не толькі дае свае палітычныя ацэнкі, але і ўказанні ў эканоміцы і сельскай гаспадарцы. На вялікі жаль, мы такіх «птушак» яшчэ маем. За імі тут палююць, вышукваюць, дзе завалылася пошасць накіталт Гарбацэвіча.

І мне некалькі разоў рабілі прпанову, каб я падаў факты з свайго жыцця часоў культуры і сабы, абяцалі вялікія грошы. Мне казалі: «Мы апрацём, выдодзім, нават можаце не падпісаць кнігі сваім імем, а псеўданімам». Я, зразумела, адмовіўся.

Відаць, Гарбацэвіч у свой час клюнуў на такую вуду і паехаў да сваякоў у ролі шпіёна. Выдаваў сябе за прыяцеля Савецкай улады, а сам быў найгоршым яе ворагам. Такая двудушнасць — першая прыкмета нікізмнага чалавека.

Я. ШКРАБ.

ЗША.

ПАЭТ—НАША НІВЕЦ

ста прыязджаў у родны Слонім і падоўгу жыў у ім.

Гальяш Леўчык расстраляны гітлераўцамі ў Варшаве ў 1942 годзе, яго жонка Зося расстраляна ў тым жа 1942 годзе ў Слоніме.

Леўчык пачаў друкавацца ў «Нашай ніве». У 1912 годзе ён выдаў зборнік вершаў «Чыжык беларускі». У перыяд знаходжання заходніх абласцей Беларусі ў складзе Польшчы супрацоўнічаў у беларускіх газетах і часопісах. Гальяш Леўчык прысылаў у беларускі дзіцячы часопіс «Заранка», рэдактарам якога была Людзіка Войцік (Зоська Верас) і ў якім супрацоўнічаў аўтар гэтых радкоў, запісы народных загадак, некаторыя ў вершаванай апрацоўцы. Ён вельмі любіў беларускі фальклор.

Мы пазнаёміліся з Гальяшом Леўчыкам у 1934 годзе ў Слоніме. Я любіў заходзіць да яго ў невялікі домік над Шчарай.

Пакойчык Гальяша Леўчыка нагадваў маленькі музей. Усе сцены былі пазавешаны малюнкамі ў рамачках уласнай работы. Шмат было тут розных беларускіх кніжак, рукапісаў, здымкаў. Паэт цікавіўся гісторыяй роднага беларускага краю, збіраў народную творчасць, любіў музыку і сам добра іграў на скрыпцы і акарыве.

У верасні 1939 года ў Слонім-

скім народным доме Гальяш Леўчык вітаў байцоў і камандзіраў Чырвонай Арміі і дзякаваў за вызваленне Заходняй Беларусі ад панскага прыгнёту. 14 лістапада 1939 года мне пашанцавала прысутнічаць на сустрэчы Янкі Купалы і Гальяша Леўчыка, якіх зызаала даўняе сяброўства з часоў «Нашае нівы». (Янка Купала ехаў з Народнага сходу ў Беласток і спецыяльна заехаў у Слонім, каб пабачыцца з Гальяшом Леўчыкам).

У Слонімскім гістарычна-краязнаўчым музеі захоўваўся архіў Гальяша Леўчыка — яго рукапісы, кнігі, газеты, часопісы, фатаграфіі, малюнкi, асабістыя рэчы, лісты. На жаль, у час вайны амаль усё гэта загінула.

Краязнаўчы музей Слонімскай сярэдняй школы № 4 ушанаваў памяць Гальяша Леўчыка, свайго земляка: на сцяндзе ёсць яго фотартрэт, вершы, а таксама зроблены школьнікамі макет доміка, у якім ён жыў і працаваў. Аб гэтым паклапаціўся кіраўнік краязнаўчага гуртка настаўнік гісторыі Аляксандр Сямёнавіч Жукоўскі.

У вершы «Мая прадмова» да зборніка «Чыжык беларускі» Гальяш Леўчык пісаў:

Нічога не хочу... нічога,
нічога —
Ні грошы, ні славы, ні шчасця
сляпога...

А толькі ўсё жду я, каб
родная мова
Хутчэй дачакала свабоднага
слова!
Пакуль не даждзюся багацця
такога —
Нічога не хочу... нічога,
нічога!

Вялікая Айчынная вайна перакрэсліла планы паэта. Не даялося яму карыстацца зольям, якую прынесла ў заходнія вобласці Беларусі Чырвоная Армія ў незабыўным верасні 1939 года і якую ён так сардэчна вітаў. Шкада, што не даялося паэту ўбачыць росквіт роднай старонкі, здзяйснення сваёй заповітнай мары.

Загінуў паэт, але доўга будзе жыць ва ўдзячнай памяці землякоў.

С. НОВІК-ПЯЮН.

Гальяш ЛЕУЧЫК

НІХТО МАІХ НЕ ЗНАЕ
СЛЁЗ...

Ніхто маіх не знае слёз,
Што ў сэрцы схованы
глыбока,
Проч роднай хаты там —
далёка,
Дзе я радзіўся, бегаў, рос;
Дзе шоў касцоў праз горы,
долы
Зык-звон вясёлы.
Ніхто маіх не знае слёз,
Ніхто маёй не знае долі,

Апроч крыніцы тэй у полі,
І вербаў сумных, і бяроз,
Старэнькай грушы ў садочку,
Старых кляночкаў.
Ніхто маіх не бачыў слёз,
Ніхто не знаў мяне ў нядолі...
Апроч тэй пасекі пры полі,
Апроч ракі, плытоў і лоз,
І тэй дарожкі, што пры
рэчцы

Шнурком пляцецца.
Ніхто не знае... проч магіл,
Што траўкай-мохам
зрастаюць,
Што столькі сумных дум
хаваюць,
Нязбытых дум, прапаўшых
сіл...
Дзе ждзю мяне дзярна ўзгор
чысты

На сон вячысты...

1912 г.

БРАЦЕ БЕЛАРУСЕ!

Браце Беларусе! Вер, што не
пакіне
Із-за хмараў цёмных сонейка
свяціці!
Усю бяду і гора, што да нас
ўсё хлыче,
Мусім церпяліва, як-нібудзь
пражыці.
Браце Беларусе! Не бядуі,
што хмары
Сонейка закрылі—
час прыдзе, настане,
Што засвеціць сонца ў
нашых папары,
Залатым праменнем ў вокны
нам загляне!
1922 г.

ІДЗЕ ПА СВЕЦЕ СЛАВА ЦЫМБАЛ

Народныя беларускія мелодыі Аркадзь Астравецкі палюбіў з дзяцінства. Хлопчык мог гадзінамі слухаць ігру балалайкі або мандаліны. Самастойна вывучыўшы нотную граматы, ён пачаў сур'ёзна займацца музыкай. І ў хуткім часе хлопчык свабодна выконваў на мандаліне складаныя тэхнічныя п'есы.

Калі пры Беларускай філармоніі быў створаны ансамбль народных інструментаў, самым маладым выканаўцам гэтага калектыву быў А. Астравецкі. У тых гады адбылася падзея, якая адыграла вялікую ролю ў артыстычным жыцці Аркадзя, — ён упершыню пачаў цымбалы. Інструмент уразіў яго пшчотнасцю і цеплынёй тэмбра, вялікімі тэхнічнымі магчымасцямі, якія дазваляюць перадаваць і самыя задушэўныя пачуцці, і ліхасць народных скокаў. Юнак пачынае з захапленнем займацца, і ў хуткім часе яго залічваюць у групу цымбал.

У рэпертуары Астравецкага з'явіліся, акрамя народных мелодый, п'есы рускіх, беларускіх і заходніх кампазітараў. Ён часта выступаў у філарманічных канцэртах і заўсёды з вялікім поспехам.

Яснаю і выразною ігру маладога музыканта, сур'ёзнае, удумлівае выкананне твораў класікаў і савецкіх кампазітараў на першым Усесаюзным конкурсе выканаўцаў на народных інструментах высока ацанілі члены журы. Малады музыкант быў удастоены звання лаўрэата.

Аркадзь Астравецкі — страсны прапагандыст Беларускай музыкі. Многія кампазітары рэспублікі пішуць новыя творы спецыяльна для яго цымбал. Так, ім былі ўпершыню выкананы канцэрты для цымбал Камінскага, Янчанкі, Глебава, сюіта Абельвіча і многа іншых п'ес.

Таленавітага музыканта цікавяць творы розных стыляў і эпох. Вялікае месца ў яго

рэпертуары займаюць скрыпачныя п'есы ва ўласным пералажэнні для цымбал. Ён выдатна выконвае «Рондакапрычыёза» Сен-Санса, Другую венгерскую рапсодыю Ліста, эцюды Паганіні... Яго ігру слухалі гарады і вёскі Беларусі, Прыбалтыкі, Украіны, Закаўказзя. Сярэдняй Азіі... Маляўнічая палітра Беларускай музыкі стала здабыткам мільёнаў слухачоў. Заслужаны артыст БССР А. Астравецкі — выдатны майстар цымбал, гэтага нацыянальнага інструмента, які пасля Вялікага Кастрычніка перажыў сваё другое нараджэнне і атрымаў сёння прызнанне ўсяго свету.

У якіх толькі краінах не выступаў Аркадзь Астравецкі! Англія, Францыя, Польшча, Чэхаславакія, Ісландыя, Бельгія, Галандыя, Афганістан, Сірыя, Ліван, Югаславія слухалі творы беларускіх кампазітараў Аладава, Камінскага, Яыновіча, Глебава, Падкавырава і многіх іншых у цікавай інтэрпрэтацыі Астравецкага.

Вось што пісала ў 1967 годзе французская газета «Трыбуна прагрэсу», якая выходзіць у Сент-Эціене: «Ігра А. Астравецкага — выканаўцы на цымбалах, саліста Дзяржаўнай філармоніі БССР, вышэй усякіх пахвал. Наўрад ці Францыя да гэтага часу чула што-небудзь падобнае ў жанры выканаўчага майстэрства на гэтым старажытным і своеасаблівым інструменце».

Нядаўна Астравецкі зрабіў з групай майстроў савецкай эстрады вялікую канцэртную паездку па гарадах Індыі, Бірмы, Непала і Малайзіі. Пасля канцэртаў да яго прыходзілі людзі, якія цікавіліся будовай цымбал і дзякавалі таленавітаму музыканту за радасць ад знаёмства з выдатным мастацтвам Беларускага народа.

Г. ГЛАЙХЕНГАУЗ.

Дзесяты сезон Мінскага цырка

Чарговы дзесяты сезон у Мінскім цырку адкрыўся міжнароднай праграмай. На манежы выступаюць лепшыя замежныя акрабаты і жанглёры, эквілібрысты, дрэсіроўшчыкі, разам з імі сваё майстэрства дэманструюць і савецкія артысты. Мінчане знаёмяцца з мастацтвам майстроў арэны васьмі краін — Польшчы, Венгрыі, ГДР, Чэхаславакіі, Румыніі, Манголіі, Балгарыі і Савецкага Саюза.

«Польскім Дуравым» называюць дрэсіроўшчыка Чэслава ТРУШКОУСКАГА. Гэтаму чараўніку аднолькава паслухмяныя мядзведзь і фазан, галубы і сабакі, кот і певень. Складаныя трукі, бездакорную тэхніку дэманструюць артысты з Балгарыі — велафігурысты ДЗІМІТРОВЫ — і савецкія жакеі-коннікі САБАЛЕЎСКІЯ. Высокім майстэрствам адзначана работа акрабатаў-скакуноў групы МАШЭЯНУ з Румыніі і чэхаславацкіх дрэсіроўшчыкаў Тоні і Мірэка МЛЧАКАВЫХ.

Мінчане цёпла прымаюць выступленні гасцей.

Фота Ул. КІТАСА.

ТАКІХ СЕМ'ЯЎ МНОГА

У вёсцы Валавель Драгінскага раёна да ўстанавлення Савецкай улады (гэта значыць, да 1939 года) не было ні аднаго селяніна, які б меў сярэдняю адукацыю. Маленькая пачатковая школа размяшчалася ў звычайнай хаце, раздзеленай на дзве паловы. Не кожнае сялянскае дзіця мела магчымасць атрымаць нават чатырохкласную адукацыю.

Цяпер паміж вёскамі Валавель і Заказель узвышаецца двухпавярховы белакамены будынак сярэдняй школы. За пасляваенныя гады яе скончылі звыш 500 юнакоў і дзяўчат.

Сярод выпускнікоў школы ёсць людзі самых розных спецыяльнасцей: 4 навуковыя супрацоўнікі, 35 настаўнікаў, 6 урачоў, 16 інжынераў, 10 спецыялістаў сельскай гаспадаркі, 14 афіцэраў Савецкай Арміі.

У сям'і калгасніка з вёскі Валавель К. Рапінчука сем дзяцей. Старэйшы сын Леанід скончыў Мінскі тэхналагічны інстытут, працуе аспірантам у гэтай жа в.у., дачкі Соф'я і Лідзія скончылі політэхнічны інстытут і працуюць інжынерамі на заводзе пластмас. Ніна пасля заканчэння сярэдняй школы засталася працаваць у саўгасе і дапамагае маці даглядаць малодшых дзяцей. Цяпер яна рыхтуецца да наступлення на завочнае аддзяленне ў сельскагаспадарчую акадэмію.

Малодшыя дзеці Марыя, Зоя і Рая вучацца ў Валавельскай сярэдняй школе.

У сям'і рабочага Аляксандра Гарасцюка 8 дзяцей. Пяць з іх скончылі сярэдняю школу, атрымалі вышэйшую і сярэдняю спецыяльную адукацыю. Канстанцін, старэйшы з сыноў, працуе ў горадзе Волжску інжынерам на

камбінаце будаўнічых матэрыялаў, дачкі Марыя і Надзежда — медыцынскія работнікі, Сцяпан і Мікалай служаць у Савецкай Арміі. Малодшыя дзеці Саша, Рая і Вася выдатна вучацца ў школе.

Такіх сем'яў у Валавелі многа.

І. ГЕРАШЧАНКА.

ДОМ КНІГІ

У цэнтры Барысава распачалося будаўніцтва чатырохпавярховай бібліятэкі. Па свайму архітэктурнаму і знешняму выглядзе гэта будзе адно з прыгажэйшых збудаванняў горада. Бібліятэка разлічана на 400 тысяч тамоў кніг. Тут прадугледжана будаўніцтва актавай залы на 600 мест, дзвюх чытальных залаў на 250 месц кожная, кнігасховішча, радыёвузла.

П. БАРОДКА.

ТАЛЬ СВЕЦІЦА АГНЯМІ

У маляўнічым месцы на Любаншчыне раскінулася вёска Таль. Каля яе працякае рака, навокал лес, дугі. А чатыры гады назад побач з'явілася вадасховішча. Але не толькі пейзаж радуе вока. За гады Савецкай улады непазнавальна змянілася жыццё людзей, налепішыўся іх дабрабыт.

Таль да Кастрычніка была вялікай вёскай, але выгляд мела жабрацкі. Хаты маленькія, прыціснутыя да зямлі, з саламянымі стрэхамі, з-пад якіх блішчалі вузенькія акенцы. На вуліцы заўсёды стаяла грязь, восенню і вясной нельга было ні праехаць, ні прайсці. Доўгімі зімовымі вечарамі жанчыны пры лучыне пралі кудзелю, ткалі па-

латно. У вёсцы, якая налічвала звыш 400 гаспадарак, не было ніводнага медыцынскага работніка. У Талі была пачатковая школа, у якой працавала ўсяго два настаўнікі. Многія сялянскія дзеці, у першую чаргу дзяўчынкі, зусім не вучыліся.

Сёння паабпал роўных вуліц у зеляніне садоў і кветнікаў стаяць прыгожыя дамы з вялікімі вокнамі. Выраслі новыя вуліцы, завулкі. З'явілася многа новых добраўпарадкаваных дамоў.

У вёсцы ёсць клуб на 450 месц, бібліятэка з кніжным фондам у 6 тысяч экзemplяраў, стацыянарная кінаўстаноўка, аддзяленне сувязі. Пяць разоў на тыдні калгаснікі глядзяць кінафільмы. Для дзяцей арганізуюцца спецыяльныя сеансы.

Тры гады назад пабудавана новая трохпавярховая сярэдня школа на 540 вучняў. У ёй працуюць 33 настаўнікі, ёсць розныя кабінеты, сталовая, майстэрні і г. д.

Аб здароўі хлебарабаў клопоцяцца 16 медыцынскіх работнікаў. У вёсцы ёсць камбінат бытавога абслугоўвання, у якім працуюць шавецкі і кравецкі цэхі, цырульня. Ёсць тры прамтаварныя і гаспадарчы магазіны, магазін па продажы мабіль.

У дамах калгаснікаў дастатак. Хлеб і іншыя прадукты харчавання даўно не з'яўляюцца праблемай. У кватэрах — добрая мэбля. Электрасвятло, радыё, халадзільнікі, швейныя і пральныя машыны трывала ўвайшлі ў быт сельскага працаўніка.

У Талі шэсць вытворчых брыгад калгаса «Беларусь». На іх палях працуе 27 трактараў, пяць камбайнаў, многа іншай тэхнікі. У распараджэнні брыгад 19 аўтамашынаў. З'явіліся ў вёсцы такія новыя спецыяльнасці, як элек-

траманцёр, механік, камбайнер, трактарыст, аграном, заатэхнік.

...Уздоўж дарогі, якая вядзе з Любані на Урэчча, раскінулася вёска Таль. З наступленнем вечара, нібы вялікі горад, яна заліваецца яркімі электрычнымі агнямі. Гэта агні новага, свабоднага жыцця.

В. БЫЧОК.

НОВАБУДОЎЛІ АДНАГО КАЛГАСА

Калгас імя Кірава — адна з перадавых гаспадарак у Бярозаўскім раёне. Тут год ад году атрымліваюць высокую ўраджай зерневых і прашных культур, павышаюць прадукцыйнасць жывёлагадоўлі.

Праўленне калгаса праўляе вялікія клонаты аб паліпцізні культурна-бытавых умоў працаўнікоў палёў і

ферм. Так, тут толькі за апошнія два гады пабудаваны Стрыгінская сярэдняя, Ноўская васьмігадовая і Савінская пачатковая школы. Гэты навучальны год дзеці вёскі Галавіцкія таксама сустралі ў новай прасторнай і светлай васьмігодцы.

У мінулым годзе ў цэнтры калгаса — вёсцы Стрыгінь — здадзены ў эксплуатацыю дом культуры на 350 месц. Тут ужо не раз выступалі артысты Брэсцкага абласнога драматычнага тэатра, давалі канцэрты эстраднага калектывы рэспублікі, трупы Ленінградскага цырка, цыганскі ансамбль Аджарскай АССР.

У калгасе за апошні час пабудаваны два магазіны. Такі ж сельмаг будзеца ў вёсцы Галавіцкія. У Стрыгінскім паштовым аддзяленні абсталявана аўтаматычная тэлефонная станцыя.

Е. СЯЛЕНЯ.

Скончыўся летні сезон, але ў доме адпачынку «Рось» па-ранейшаму мнагалюдна. Адпачываючых прыцягвае сюды стары парк, які раскінуўся на беразе маляўнічай ракі, добраўпарадкаваныя ўтульныя пакоі, выдатнае абслугоўванне. Штогод свае водпускі ў доме адпачынку «Рось» праводзяць больш 4 тысяч чалавек.

Фота А. ПЕРАХОДА.

ПАДАРУНАК «НЁМАНА»

Ні адзін турыст не вяртаецца з Беларусі без маляўнічых, арыгінальных сувеніраў—драўлянай фігуркі дзеда Талаша, апетага Якуба Коласа у аповесці «Дрыгва», традыцыйнай прыгожай сякера або нават цэлага набору мініятурных прылад беларускага хлебараба, керамікі, вырбаў з саломкі. Колькасць сувеніраў працягвае расці. Майстры бярозаўскага школавода «Нёман» падрыхтавалі многа новых цікавых памятных рэчэй. Гэта—«Брэсцкія вароты», «Белавежская пушча», «Лявон і Лявоніха», «Лей і зубр».

Спартсменка Мінскага аэраклуба ДТСААФ Ніна ВІЛЬКОЦКАЯ. На яе ліку больш 600 скачкоў з парашутам.

СЕГОДНЯ В НОМЕРЕ

ДЛЯ ТЕХ, КТО НЕ ЧИТАЕТ ПО-БЕЛОРУССКИ

«НА БЫСТРЫНІ ЖЫЦЦЯ» — так называецца перадавая статья сегоднешняга номера. Почти ежедневно в Минске происходят события, которые имеют важное значение не только для Белоруссии, но и для многих зарубежных стран. Наша столица стала одним из крупных центров общественно-политической жизни. В Минск прибывает много иностранных гостей. Только в августе месяце этого года у нас побывали алжирский министр по делам ветеранов войны Буалем Бенхамуда, монгольские журналисты, делегация Товарищества венгеро-советской дружбы. Наши друзья из Польши демонстрировали изделия своих предприятий, Германская Демократическая Республика организовала выставку мебели. Сейчас на улицах белорусской столицы можно увидеть представителей Алжира, Камбоджи, Турции, Ливана и много других иностранных гостей. Организация Объединенных Наций нередко выбирает Минск местом проведения своих мероприятий. Белоруссия до Великой Октябрьской революции не была помечена ни на одной географической карте, а сегодня ее посещают иностранные дипломаты, бизнесмены, общественные деятели. О Белоруссии в мире говорят как о стране мужественных и трудолюбивых людей. С каждым годом расширяются и крепнут дружественные связи, деловые контакты Белорусской ССР с зарубежными странами.

Из разных стран к нам в гости приезжают соотечественники, которые долгие годы мечтали о встрече с Родиной, жадно ловили каждое слово о ней. Но им редко удавалось слышать правду о Советской стране. Знакомство с жизнью советских людей, с нашей действительностью дало возможность землякам во многом разобраться, понять, на чьей стороне правда. Недавно из Минска уехала последняя в этом году группа земляков-туристов из Соединенных Штатов Америки. Гости побывали на тракторном заводе, где по-

знакомились с трудом и жизнью рабочих, в больнице, в колхозе, в пионерском лагере. У них было много вопросов, и на все земляки получили исчерпывающие ответы («А НАМ КАЗАЛІ...», 4 стр.).

Нельзя без волнения осматривать экспонаты, выставленные в залах Центрального музея Вооруженных Сил СССР. Партизанская землянка, на столе — большая карта. Крестиками помечено, где был нанесен удар фашистскому гарнизону, железнодорожному узлу, важному объекту. А напротив карта-схема, которая рассказывает о борьбе советских партизан в тылу врага. Ковачь победу над врагом помогало пламенное печатное слово. В музее экспонируются газеты, которые издавались в тылу врага, в партизанских отрядах, листовки со стихами народного поэта Белоруссии Якуба Коласа, выпущенные в 1942 году («ШУМЕУ СУРОВА БЕЛАРУСКИ ЛЕС», 5 стр.).

В статье «ПАЭТ-НАШАНІВЕЦ» (6 стр.) рассказывается о человеке, который внес свой скромный, но достойный вклад в историю белорусской культуры. Гальяш Левчик (Левкович) родился в городе Слониме 20 июля 1880 года. Жил в Слониме и Варшаве, печатался в «Нашей ніве», сотрудничал в белорусских газетах и журналах. В 1912 году издал сборник стихов «Чыжык беларускі». Левчик очень любил белорусский фольклор, интересовался историей родного края, собирал произведения народного искусства. В сентябре 1939 года в Слонимском народном доме Гальяш Левчик приветствовал бойцов и командиров Красной Армии и благодарил за освобождение Западной Белоруссии. Война перечеркнула планы поэта. Не удалось ему воспользоваться свободой, которую принесла в западные области Белоруссии Красная Армия. Гальяш Левчик был расстрелян гитлеровцами в Варшаве в 1942 году.

Гомельский кондитерский комбинат «Спартак» выпускает в год 41 тысячу тонн конфет, карамели, ириса, вафель, грильяжа, печенья, тортов, пирожных, пряников, шоколада — 210 наименований кондитерских изделий. Продукция гомельских кондитеров пользуется большой популярностью в нашей республике, в Казахстане, Киргизии, РСФСР («ЧАСТУЕ «СПАРТАК», 8 стр.).

А НАМ КАЗАЛІ...

Гэту размову я пачула ў холе гасцініцы «Мінск», дзе перад тым, як падняцца ў банкетную залу на развітальную вячэру, сабраліся нашы госці, члены Федэрацыі рускіх канадцаў. Турысты з далёкай Канады дзяліліся сваімі ўражаннямі, успаміналі найбольш цікавыя сустрэчы на роднай зямлі, расказвалі адзін аднаму, як жылі ў вёсках сваякі, з якімі яны паспелі ўжо сустрэцца. Мусіць, часцей за іншыя ў іх гаворцы чуліся словы: «А нам казалі...» Асабліва гучна і ўсхвалявана гаварылі Ул. Гаўрышкі і Г. Гетманчук.

— Нам казалі, — гаварыў Гетманчук, — што на Радзіме мы нават не пагутарым ні з адным савецкім чалавекам. Не дазваляць! А са мной учора адбыўся такі выпадак. Я не паехаў з групай у піянерскі лагер на экскурсію. Нешта нездаровілася мне. Але ў пакой таксама не ўседаў. Выйшаў на вуліцу. Вечар быў суботні, святочны. Міма мяне ішлі людзі, і мне прыемна было, што яны такія вясёлыя, прыбаўныя. Вось бачу, некалькі чалавек спыніліся каля аўтамабіля іназемнай маркі. Спакойна так разглядаюць яго, параўноўваюць са сваімі. Падыйшоў і я да іх. Слова за слова — разгаварыліся. Машина даўно паехала, а наша гаворка цягнулася яшчэ гадзіны дзве. Якія толькі тэмы мы не закранулі! Аб чым толькі не перагаварылі. Рассталіся добрымі сябрамі.

— І я аб тым жа хачу сказаць, — перабіваючы Гетманчука, загаварыў Уладзімір Гаўрышкі. — Нам казалі, што вечарам тут няма куды пайсці. Каб у рэстаране хто проста сядзеў, гутарыў, таго не бывае. А я тут, у Мінску, зайшоў вечарам у рэстаран. Зусім незнаёмыя людзі, убачыўшы, што я сябе ніякавата адчуваю ў новым месцы, запрасілі мяне за свой столік, пачаставалі півам, і мы прагаварылі з імі да поўначы.

Нядаўна з Мінска паехала апошняя ў гэтым годзе група землякоў — турыстаў са Злучаных Штатаў Амерыкі. Як і ў папярэдніх групах нашых суайчыннікаў з-за мяжы, тут былі ў асноўным людзі, якія доўгія гады марылі аб спатканні з Радзімай, прагна лавілі кожнае слова аб ёй. Не іх віна, што там, на Захадзе, інфармацыя аб Савецкай краіне не заўсёды выходзіла ад сяброў, не заўсёды была аб'ектыўнай і доразыхлівай, што ім часта прыходзілася чуць выдумку і проста хлусню.

Знаёмства з жыццём са-

вецкіх людзей, з нашай рэчаіснасцю дало магчымасць землякам у многім разабрацца, зразумець, на чым баку праўда. Цікава, што ў складзе гэтай групы разам з дарослымі прыехала моладзь — Тая Прахарэнка, Каця Джэркішт, Рос Чарны. Бацькам хацелася, каб дзеці бліжэй пазнаёміліся з іх Айчынай, а потым маглі расказаць аб ёй сябрам.

І на гэты раз, асабліва спачатку, прыходзілася часта чуць ад гасцей: «А нам казалі». Але з кожнай новай экскурсіяй у іх узнікала ўсё больш і больш пытанняў, на якія адказвалі гід, супрацоўнікі Беларускага таварыства па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом, інжынеры і рабочыя трактарнага завода, старшыня калгаса, галоўны ўрач 4-й клінічнай бальніцы. І цяпер усё часцей яны гаварылі другое: «Мы раскажам».

Нашы землякі змогуць расказаць, як жылі беларускія сяляне, таму што бацькі гэтыя сваімі вачыма. У калгасе «Памяць Леніна» Клецкага раёна турыстаў расчулі і ўзрушылі дзеці, што сустрэлі іх вялізнымі букетамі кветак. Яны былі здзіўлены расказам старшыні калгаса Іосіфа Плаўскага аб поспехах гаспадаркі.

Калектыўная гаспадарка «Памяць Леніна» была створана ў 1949 годзе. Даўно забыты тыя часы, калі нешта не ладзілася, не ўдавалася. Сёлета тут сабраў па 23 цэнтнеры збожжа з гектара, па 280—300 цэнтнераў цукровых буракоў, багатыя прыбыткі прынеслі дён. Калгаснікі маюць выхадныя і скарачаныя перадыхадныя дні. А калі здараецца ў гарачую пару сяўбы ці ўборкі працаваць у нядзелю, то калгас да існуючага зароботку кожнаму калгасніку плаціць сорак працэнтаў надбаўкі. Дарэчы, аплата ў «Памяць Леніна», як амаль ва ўсіх калгасах рэспублікі, грашовая. Заробкі ў сярэднім рублёў 100 ў месяц, але ёсць і 120, і 150, і вышэй. Даўно ўжо не плаціць сяляне ніякіх падаткаў, не здаюць ніводнага грама малака, мяса ці якіх-небудзь іншых прадуктаў. Не падобны сённяшнія добраўпарадкаваныя аднапавярховыя і двухпавярховыя дамы, у якіх жывуць хлеббаробы, на ранейшыя бедныя сялянскія хаціны. У толькі што збудзеным будаўніцтвам двухпавярховым доме з ваннай, туалета, паравым ацяпленнем, прытупваючы нагой па пафарбаванай падлозе, Самуэль Чарны гаварыў Густаву Бусыгіну: «Ты памятаеш, якая падлога была раней у нашых хатах? Яе зусім не было, зямля была. Гэтыя ж кватэры — выдатныя! А нам казалі, што калгаснікі бедна жывуць».

— Чаму ў вас хворыя гуляюць па двары? — спытаў Міхаіл Скудзінаў у галоўнага ўрача 4-й клінічнай баль-

ніцы Алены Сельдземіравай, калі турысты прыехалі сюды на экскурсію.

— Стан здароўя дазваляе ім выходзіць на вуліцу (свежае паветра ім не паškodзіць), але яны прымаюць у нас курс лячэння, знаходзяцца пад наглядом урачоў.

— Які ж ён хворы, калі можа сам хадзіць, — не сунімаўся Скудзінаў. — Калі мне ў Амерыцы зрабілі аперацыю, я праляжаў у бальніцы зусім нядоўга. Суткі знаходжання там каштуюць 75 долараў, гэта мне не па сродках. А потым санітары падкацілі да ложка вазок, паклалі мяне на яго, спуцілі ў ліфце на першы паверх, там пасадзілі ў таксі і адправілі дадому. Далейшы стан майго здароўя іх ужо не цікавіў.

— Мы трымаем чалавека ў бальніцы да поўнага выздараўлення, — працягвала тлумачыць А. Сельдземірава. — Пры першых сімптомах сур'ёзнай хваробы накіроўваем хворага ў бальніцу. Ахова здароўя ў нашай краіне носіць прафілактычны характар. Усе выдаткі бяра на сябе дзяржава. Пospехі ў гэтай галіне ў нас немалыя. Калі да рэвалюцыі сярэдняя працягласць жыцця чалавека была 36 год, то зараз у Беларусі яна роўная 72 годам.

— Мы бачым, што вы паспраўднаму клапаціцеся аб здароўі чалавека, — там жа, у клініцы, сказала Серафіма Ліцкевіч. — Pospехі вашы вялікія. Мы раскажам аб гэтым у Амерыцы.

Часам пытанні, якія задаюць нашы суайчыннікі, здаюцца нам наўнымі. Становіцца відавочным, якое няяснае ўяўленне маюць яны аб нашым жыцці. Мы радуемся, калі маем магчымасць адказаць на іх пытанні, праціць, як кажуць, святло.

Аляксандру Кудзіну было, напрыклад, незразумела, навошта ў Савецкім Саюзе існуюць прафсаюзы, калі тут рабочым не прыходзіцца змагацца за свае правы.

У краіне, дзе ўлада знаходзіцца ў руках людзей працы, функцыі прафсаюзаў, вядома, іншыя, чым у капіталістычных краінах. У нас прафсаюзы на заводах, фабрыках, на вялікіх і малых прадпрыемствах ажыццяўляюць кантроль за дзейнасцю адміністрацыі. Акрамя таго, іх дзейнасць можна характарызаваць як мерапрыемствы, накіраваныя наогул на паліпшэнне жыцця працоўных. На Мінскім трактарным за-

водзе, дзе А. Кудзін задаў гэты пытанне, яму адказалі падрабозна, грунтоўна, расказ падмацавалі фактамі з жыцця заводскай прафсаюзнай арганізацыі.

А бывае і так: расказалі чалавеку ўсё, як ёсць, растлумачылі, а яму гэтага мала. Самому хочацца ўпаўняціца, пераканацца. У сувязі з гэтым мне ўспамінаецца Індыдэнт, які адбыўся з Пракопам Прахарэнкам. У мінскіх кнігарнях ён не змог купіць творы С. Маршака. Прадаўцы растлумачылі Прахарэнку, што творы гэтага пісьменніка ў нас вельмі папулярныя і іх хутка раскупаюць. «Прыходзьце праз месяц. Мы атрымаем новую партыю кніг, і вы зможаце набыць тое, што вас цікавіць».

Такое тлумачэнне не задаволіла нашага земляка. Праз некалькі дзён ён звярнуўся з пытаннем да мяне: «Хіба Маршак забаронены ў Савецкім Саюзе? Я не змог купіць яго кніжку ў магазінах». Я адказала, што гэта яшчэ ні аб чым не гаворыць і такое меркаванне здаецца мне недарэчным. Тое, што твораў пісьменніка няма ў кнігарнях, гаворыць толькі ў яго карысць. Яго вершы, казкі любяць дзеці, цяжка знайсці чалавека, які б не зачытваўся Шэкспірам, Байранам, Бёрнсам у перакладах С. Маршака. Аднак і маё тлумачэнне не задаволіла Прахарэнку.

Калі турысты ў калгасе «Памяць Леніна» аглядалі клуб і зайшлі ў бібліятэку, якая тут размяшчалася, я чула, як П. Прахарэнка зноў пытаўся аб Маршаку, цяпер ужо ў бібліятэкара. Тут знайшлася кніжка вершаў гэтага славутага паэта і перакладчыка. Астатнія экзэмпляры былі на руках. Гэта пацвярджалі фармуляры чытачоў. Мне здалася, што на гэты раз Прахарэнка быў задаволены. Калі аб гэтым яму прыдзецца расказаць дома, ён са спакойным сумленнем зможа сказаць, што пераканаўся сам.

Мы не крыўдзем на такіх людзей. Няхай прыезджаюць, няхай задаюць пытанні, глядзяць і пераконваюцца. Мы вельмі хочам, каб людзі аб нашай краіне ведалі праўду.

Д. ЧАРКАСАВА.

НА ЗДЫМКАХ: суайчыннікі з ЗША ў час наведання Мінска.

Фота Ул. КІТАСА.

ПІШУЦЬ ЗЕМЛЯКІ

Я два разы прыезджала ў Беларусь — у 1955 годзе і ў 1968 годзе. У параўнанні з 1926 годам, калі я пакінула сваю Радзіму, адбылося шмат змен. Не верыцца, што на гэтай зямлі не так даўно былі беднасць і галечка, зусім пашыраўся народ. Некалі зойдзеш у хату, а там цёмна, брудна, а зараз у кожным доме электрычнасць, радыё, розныя каштоўныя рэчы — тэлевізары, матацыклы і г. д. Зямля апрацоўваецца машынамі, ураджаі ўбіраюць камбайны.

М. КАМАРОВА.

Францыя.

З газет мы даведаліся, што хутка Беларусь будзе святкаваць сваё 50-годдзе. Як бы мы хацелі прыехаць у гэтыя дні, пацалаваць сваю родную зямлю, убачыць, як расквітнеў Беларусь. Мы есдаем, якой стала наша краіна пры Савецкай уладзе. Мы, беларусы, якія ў пагоні за працай і хлебам раз'ехаліся па ўсім свеце, любім сваю Радзіму і ніколі яе не забываем.

На жаль, я калекі і амаль нікуды не выходжу, магу толькі марыць аб тым, каб убачыць родную зямлю.

М. ГАРБАЧЫК.

Францыя.

Большое спасибо за вашу заботу и внимание. Моя дочь особенно благодарит вас за марки. Она закончила 5 классов, и теперь я не знаю, как быть дальше. В школе после 6 классов надо платить, и выходит очень дорого. Мой заработок уходит на то, чтобы платить за квартиру.

Отпуск в этом году прошел плохо: болел муж, 25 дней пролежал в больнице. Три года в фашистском концлагере не прошли даром даже для молодого человека.

О поездке на Родину пока могу только мечтать, потому что я была в Советском Союзе в 1967 году и пройдет еще 3—4 года, пока поездка снова станет возможной. Это для меня очень долгий срок, но ничего не поделаешь.

Л. МАЛЕЕВА.

Италия.

У нас, белорусов, есть обычай — друзьям показывать и рассказывать все хорошее. Этого обычая мы придерживаемся на чужбине. Но, к сожалению, в нашей жизни нет ничего хорошего, чем бы мы могли поахать вас, наших друзей. Да вы и сами хорошо знаете о положении вещей в странах, где хозяин — капитал. При полном изобилии люди голодают, магазины набиты одеждой и обувью, а многие ходят оборванные. Везде всего полно, а народ испытывает нужду.

Особенно тяжело сейчас фермерам. Никогда еще фермеры не имели столько долгов, и нет надежды расплатиться: налоги и цены на товары растут, а фермерский продукт покупают почти за бесценок. Например, фермер получает за 100 фунтов пшеницы в среднем 2 доллара 20 центов, 100 фунтов муки уже стоят 8 долларов 50 центов, буханочка хлеба — 28 центов (из 100 фунтов муки можно испечь 130 таких буханочек). Вот и считайте, сколько зарабатывают на труде фермера мукомольные и хлебные эскуды.

Если один у другого украдет доллар, его судят как вора. А вот если спекулянт грабит рабочего человека — это называется свободой предпринимательства, которая охраняется законом.

Еще худшие порядки у нашего южного соседа. Там дубинки, слезоточивые газы, пули — повседневное явление. Бьют за то, что ты возражаешь против войны во Вьетнаме, за то, что ты негр, за то, что хочешь быть честным человеком.

И. и А. ГРИЦУКИ.

Канада.

Першы помнік

Было гэта ў далёкім суровым 1944 годзе. Я, тады старшы лейтэнант, знаходзіўся ў адным з ваенных шпіталаў. Наш эвакуацыйны размяшчаўся ў памяшканні школы ў невялікім гарадку Падмаскоўя — Глухава. Памятаю, прывезлі мяне сюды ў пачатку сакавіка, з акна палаты быў бачны сад, зацярушаны снегам. Паранены я быў пад Віцебскам, тады там ішлі цяжкія баі. У вушах яшчэ не сціх іх водгук, таму шпітальная цішыня, белы сад за акном усирымаліся ў першыя дні неяк незвычайна.

Але вась прайшло каля месяца, і многае змянілася. Справы мае палепшыліся — я папраўляўся, а за акном палаты вясна ўступала ў свае правы. Адночы — быў сонечны дзень — нам, выздараўляючым, выдалі наша франтавое абмундзіраванне і дазволілі пагуляць па горадзе.

Ішлі мы ўтраіх на вуліцы, і ці то ад веснавога паветра і яркага сонца, ці то ад таго, што ў першы раз пасля доўгага ляжання ў палатце выйшлі ў горад, былі мы настроены неяк прыўзнята, па-святочнаму.

Так мы, размаўляючы, непрыкметна падыйшлі да невялікага сквера, у якім убачылі помнік Уладзіміру Ільчу Леніну. Падыйшлі бліжэй. Ільч стаў ва ўвесь рост на невялікім пастаменце з паўсагнутай і паднятай на ўзровень галавы правай рукою, біццам падкрэсліваючы свае словы, якія мы прачыталі на мармуровай пліце пастамента: «Больш даверу сілам рабочага класа, мы павінны дабіцца таго, каб кожная работніца магла кіраваць дзяржавай». А ля падножжа помніка, на талым снезе, ляжалі невялікія вяночкі з хвой з уплеченымі ў іх папяровымі кветкамі.

Крыху далей, у акружэнні дзетвары, сядзела пажылая жанчына і нешта гаварыла, час ад часу паказваючы на помнік.

Я прыслухаўся. Яна расказвала гісторыю стварэння помніка.

— Давайце паслухаем, гэта ж цікава! — прапанавала я таварышам.

Жанчына заўважыла нас і, скончыўшы гутарку з дзецьмі, падыйшла да нас.

— Добры дзень, сыночкі! — проста і шчыра зварнулася яна да нас. — Вы са шпітала выпісаліся?

— Так, зацывралі дзіркі, што фашыст зрабіў! Толькі не зусім яшчэ выпісаліся, проста пагуляць пусцілі, — адказаў гаваркі і вясёлы Пеця Танкеў, старшы лейтэнант-танкіст.

— Значыць, хутка зноў на фронт? — спагадліва спытала жанчына.

— Так, гэта наш абавязак — дабіць фашысцкага зверла! — адказаў Міша Дзюладзе, лейтэнант-артылерыст.

— Дабіце яго, нягодніка, і жывымі дадому вяртайцеся! — сказала яна.

— Дзякуй за добрыя словы, матуля! — адказаў я.

Жанчына сабралася Ісці, але я спыніў яе.

— Скажыце, калі ласка, адкуль вам вядома гісторыя стварэння гэтага помніка Уладзіміру Ільчу?

— Што, цікава? Ну, дык слухайце... — І Клаўдзія Іванаўна Гусева пачала свой расказ:

«Гісторыя гэтага помніка цікавая. Цікавая хаця б таму, што гэта першы помнік Ільчу ва ўсім свеце. Так,

так, першы помнік правадыру сусветнага пралетарыяту быў узведзены ў нашай падмаскоўнай Глухаўцы. І стары ў яго не які-небудзь вядомы скульптар, а наш просты рабочы...

...Было гэта тут жа, у Глухаўцы, у 1923 годзе. Жыў непадалёку ад мяне рабочы-маляр Фёдар Кузняцоў. Мы — маладыя хлопцы і дзяўчаты — добра яго ведалі, паколькі ў той час ён працаваў дэкаратарам-афарміцелем у клубе Глухаўскай мануфактуры, а ў вольны ад работы час яшчэ кіраваў гуртком выяўленчага мастацтва і іграў у духавым аркестры. Напаў-письменны, з беднякоў, ён усёй душой імкнуўся пазнаць тайны мастацтва. Ён многа маляваў, і карціны яго, вывешаныя ў клубе, падабаліся рабочым-ткачам, былі зразумелы ім.

І мала хто ведаў, што ў сэрцы сваім ён насіў адну таёмную мару. У сваім маленькім пакойчыку, пры няяркім святле лямпы мастак-самавучка ўначы рабіў накіды твару і фігуры Леніна. Даўно Фёдар Пятровіч задумаў вылепіць скульптуру правадыра працоўных. Многа эскізаў, накідаў, замалёвак ужо зрабіў ён, стараючыся знайсці найбольш характэрную позу фігуры Ільча, злавільчы і дапытлівы позірк правадыра.

Уладзімір Ільч у той час быў цяжка хворы і знаходзіўся ў Горках. Напэўна, не было тады ў краіне чалавека, які не імкнуўся б усёй душой да Ільча, не гатовы быў зрабіць усё, каб дапамагчы яму чым-небудзь, палегчыць яго боль. І вось на агульным сходзе рабочых Глухаўскай мануфактуры было прынята рашэнне — наведць хворага Леніна. Пасля непрацяглага абмеркавання ў склад дэлегацыі ўключылі чацвярых: работніцу Палагею Холадаву, малатабойца Дзмітрыя Кузняцова, прадзілшчыка Герасіма Казлова і мяне, у той час маладога снавальшчыцу. Членам дэлегацыі накіравалі дабічыць хворага Ільча, даведацца больш падрабязна аб яго здароўі, папрасіць, каб не стамляўся, бярог сябе, а таксама адвезці падарунак ад усіх рабочых. Ды не проста падарунак, ведалі, што Ільч не прымаў ніякіх падарункаў, але ведалі таксама, што Ленін вельмі любіў прыроду, і таму вырашылі адвезці яму саджанцы вішні.

Раніцою 2 лістапада наша дэлегацыя на грузавіку выехала ў Горкі. Ехалі мы вельмі доўга па гразкай, разбітай дарозе, але не гэта хвалявала нас, усё думалі толькі аб адным — прыме нас хворы Ільч ці не? Нарэшце, пад вечар паказаліся Горкі. Мы спыніліся ля высокіх варот, за якімі ў парку быў відаць белы двухпавярховы дом з калонамі. З варот выйшаў вартаўнік, аглядзеў наш аб'яжаны гразей грузавік і змораныя твары.

— Адкуль прыбылі і хто такія будзеце?

— З Глухаўкі. Дэлегацыя да Леніна ад рабочых, — адказаў за ўсіх Кузняцоў.

— Зараз далажу, — сказаў вартаўнік і зачыніў вароты.

Мы стаялі, апусціўшы галовы, бачыліся выдаць сваё хваляванне. «А што калі Леніна няма ў Горках?» Але вось вароты зноў адчыніліся, і вартаўнік прапусціў нас.

На ганку дома нас сустрэла сястра Ільча — Марыя Ільнічна, ласкава прывіталася і запрасіла ў дом. Мы рас-

прунуліся ў прыдвор'е і прайшлі ў гасціную. Селі за стол і пачалі гутарыць з Марыяй Ільнічнай аб тым, як ідуць справы на нашай мануфактуры, як нам жывецца. Але ў вачах усіх стаяла нямоё пытанне: «Дзе Ільч? Ці ўбачым мы яго?»

Марыя Ільнічна таксама зразумела наша нецярпенне, неяк падбадзёрваюча глянула на нас і выйшла з пакоя.

Хутка нас запрасілі наверх, дзе знаходзіліся спальня і рабочы кабінет Леніна. Мы прайшлі ў кабінет і селі ў крэслы. Нечакана адчыніліся дзверы і ўвайшоў Уладзімір Ільч, у суконнай тужурцы, з ласкавай усмешкай і такім знаёмым на фатаграфіях, прыветлівым, крыху прыкмыраным позіркам.

Мы ўсе ўсталі і неяк разгубіліся.

Падыйшоўшы да нас, Ленін працягнуў кожнаму на чарзе левую руку, правая была падвезана, і прагаварыў: «Бліжэй да сэрца! Добры дзень! Вельмі рады вашаму прыезду, таварышы!»

Калі ўсе ўселіся і супакоіліся, Герасім Казлоў разгарнуў прывітальны адрас і пачаў чытаць яго. У час чытання Уладзімір Ільч уважліва слухаў і іншы раз паўтараў словы: «Вось добра! Гэта добра!»

Пасля чытання Казлоў перадаў адрас Ільчу. Гэта быў кранаючы момант, усё мы праслязіліся, а Дзмітрый Кузняцоў не вытрымаў, падыйшоў да Леніна, абняў яго і ўсхвалявана сказаў: «Я — рабочы-каваль, Уладзімір Ільч, я — каваль, мы ўсё выканаем нааказанае та-бой!»

Уладзімір Ільч вельмі

расчуліся і на развітанне ўсіх нас пацалаваў. Усхваляваны выходзілі мы з пакоя, а Ільч стаў ля стала і ветліва махаў нам рукою.

Унізе ў сталовай нас зноў сустрэла сястра Ільча і запрасіла павячэраць. Было прыемна сядзець за сталом у доме, дзе жыве Ленін. Марыя Ільнічна частавала нас салёнымі грыбамі і прыгаворвала: «Ешце па здароўе, гэта сам Ільч збіраў!»

Час быў позні, і нам прапанавалі застацца начаваць у Горках. Раніцою пасля снадання Казлоў і Кузняцоў пайшлі саджаць дрэўцы вішні. Месца выbralі як раз пад вокнамі кабінета Ільча.

Развітваючыся з Марыяй Ільнічнай, мы спыталі, як адчувае сябе Ленін. Марыя Ільнічна адказала, што Ільч спаў добра, а перад сном некалькі разоў перачытваў наш адрас. Наша дэлегацыя была апошняй, якая наведла Леніна. Развітваючыся з намі, ён нібы развітваўся з рабочым класам...

Прыехаўшы ў Глухаўку, мы зрабілі на агульным сходзе рабочых справаздачу аб паездцы. Вось тады і было вырашана ўстанавіць у нас на фабрыцы статую правадыра. А наш Кузняцоў (не той, што ездзіў, а яго аднафамілец) ну, проста праходу нам не даваў, усё пытаў у членаў дэлегацыі, як выглядае Ільч, як галаву трымае і гэтак далей.

І давалася б кіраўніцтва нашай мануфактуры запрашаць скульптара, каб рабіць статую Леніна, калі б не выпадак. І я была вінавата ў гэтым.

Іду гэта я неяк позна ўвечары, гляджу — святло гарыць у вакенцы Кузняцова. Дай, думаю, зайду да суседа. Адчыніла дзверы і абмерла... Перад мною высілася постаць Ільча. Мастак, захоплены лепкай, не чуў, як я выбегла. А назаўтра я пайшла ў партком. І з таго часу не стала ў Фёдара Пятровіча яго тайны, затое стаў ён самым вядомым чалавекам у Глухаўцы. Не праходзіла і дня без таго, каб рабочыя не пацікавіліся тым, як ідзе лепка статуі. А Кузняцоў страціў сон і спакой. Ён нанова авалодаў тэхнікай лепкі з гліны і алебастру. Прайшоў месяц, і форма для статуі была гатова. Прышлі два самыя ўмельныя майстры — ліцейшчык і бетоншчык — і, параўнаўшыся, вырашылі адліваць яе з жалезабетону на месцы ўстаноўкі, у скверы, вась у гэтым самым, дзе мы сядзім з вамі.

Быў пачатак студзеня

А. БЕЛАВУСАЎ.

СТО ЗААКІЯНСКІХ РЭЙСАЎ

Калі на ўзлёт або на пасадку ідзе ІЛ-62, ад яго цяжка адарваць позірк: гэта машына ўвасобіла ўсе лепшыя рысы транспартнага веку — хуткасць, імклівасць ліній, камфорт. Здаецца, зусім нядаўна мы праводзілі ІЛ-62 і яго крылатага сабрата ТУ-134 у першыя міжнародныя рэйсы. А цяпер гэтыя самалёты абслугоўваюць ужо восемнаццаць замежных трас Аэрафлоту. Споўніўшы год з дня з'яўлення іх у паветраных гаванях свету.

Раніцою 18 верасня ў аэрапорце Шарамецьва ІЛ-62 завяршыў соты міжконтынтальны рэйс. Велізарны карабель прывёў з Нью-Йорка заслужаны пілот СССР П. Міхайлаў.

Трансатлантычная траса — самая складаная з усіх маршрутаў Аэрафлоту. Колькі цыклонаў, паветраных цячэнняў, навальнічных франтоў паўстае на шляху лётчыкаў, штурманаў, бортінжынераў, радыстаў! Але гэта барацьбу экіпажа са стыхіяй не заўважаюць пасажыры.

Яны адчуваюць сябе ў палёце выдатна. Ім неведомы і складаныя ўмовы ўзлёту і пасадкі ў нью-йоркскім аэрапорце, дзе адпраўляюць і прымаюць 120 самалётаў у гадзіну. ІЛ-62 выдатна ўпісаўся ў рытм яго работы, і экіпажы лайнера не мелі ніводнай заўвагі ад адміністрацыі.

На прэс-канферэнцыі, якая адбылася пасля прызначэння ІЛ-62, начальнік транспартнага ўпраўлення міжнародных ліній грамадзянскай авіяцыі В. Міхайлаў падкрэсліў, што ніколі яшчэ асваенне новай тэхнікі не праходзіла так паспяхова, як цяпер. Нават у выпадку адказу асобных аргэратаў або рухавікоў гарантавалася бяспека палётаў.

ІЛ-62 і ТУ-134 атрымалі міжнароднае прызнанне. Многія замежныя пасажыры жадаюць лятаць толькі на іх.

В. НІКАЛАЕУ.

«СПАРТАК»

СПОРТ

Калі вы ўбачыце на паліцах кандытарскага магазіна невялікую каробку пад назвай «Дары Палесся», не вагайцеся — купляйце. І нават калі вы не ахвотнік да цукерак, адважцеся — паспытайце адну з пяці шакаладных бочачак, што ўкладзены ў каробку. Надкусішы яе, вы адчуеце пах лясной маліны або гаркаваты смак арабін, прыемную кіслінку журавін ці чарніц або духмяны водар пчалінага мёду і пераканаецеся, што нездарма гомельскія кандытары гэтыя цукеркі, начыненыя ляснымі прысмакамі, назвалі «Дары Палесся». За «Дары Палесся» і вафельны торт «Беларускі» кандытарскі камбінат «Спартак» на Выстаўцы дасягненняў народнай гаспадаркі атрымаў тры бронзавыя медалі.

Цукеркі... Мы даўно прызычаліся да іх рознакаляровых россыпаў у вітрынах магазінаў. Адны аддаюць перавагу шакаладу, другія лічаць смачнейшымі зефір ці пастылу, трэцім да спадабы ледзянцы. Што гаварыць, самы запатрабаваны густ задаволяць беларускія цукеркі. Але, выбіраючы ўнукам ласунак, дзед ці бабка не ды і ўспомняць сваё гаротнае дзяцінства, калі пернік, прывезены бацькам з кірмаша, здаваўся казачным цудам. Мы памятаем цяжкія гады вайны. Дзеці ў той час забылі, як выглядаюць цукеркі. Нялёгка і няпроста было забяспечыць людзей хлебам, адзеннем, жыллем — усім неабходным,

у тым ліку і цукеркамі. На гэты спатрэбіўся час, але затое сёння...

Сёння мы запрашаем вас наведаць буйнейшае кандытарскае прадпрыемства рэспублікі — гомельскі камбінат «Спартак». Калі вы сыйдзеце з тралейбуса на прыпынку, які так і называецца «Спартак», не пытайцеся ў прахожга, як прайсці на камбінат. Вы яго знойдзеце самі па салодкаму паху, які адчуваецца ўжо за цэлы квартал. Дарэчы, гэта верны паказчык таго, што вентыляцыя на прадпрыемстве працуе выдатна.

Знаёмства з камбінатам лепш за ўсё пачаць з аддзела вытворчасці, а ў «гіды» — праціць старшага тэхнолага Кіру Пекарзўскую, аднаго з аўтараў цукерак «Дары Палесся». Гэта маладая энергічная жанчына, якая працуе на камбінаце 9 год, з горадасцю раскажа вам, што ў год прадпрыемства выпускае 41 тысячы тон цукерак, карамелі, ірысу, вафляў, грыльяжу, пячэння, тортаў, пірожных, пернікаў, шакаладу. Праз некалькі год, пасля ўвядзення новых магутнасцей, гэта лічба ўзрастае да 68 тысяч тон.

Кіра Паўлаўна наведаніца, што на «Спартак» працуе дзве тысячы чалавек і кожны год калектыў папаўняецца выпускнікамі гомельскіх школ. Вось і сёлета аддзел кадрыў прыняў на работу 80 дзяўчат і юнакоў. Камбінат шэфствуе над 16-ай сярэдняй школай. Вучні гэтай школы праходзяць на прад-

прыемстве вытворчую практыку і таму асабліва ахвотна ідуць сюды працаваць.

У пакоі, дзе размешчаны вытворчы аддзел, вы абавязкова звернеце ўвагу на вялікую шафу, за шклом якой выстраіліся самыя разнастайныя каробкі — сённяшнія і заўтрашнія прадукцыя камбіната: шакаладныя наборы «Спартак», «Віды Гомеля», «Кураняты», наборы вафельных пірожных, пячэнне, навагоднія падарункі-баўлячыкі і шмат іншага. Гамельчане выпускаюць 210 назваў кандытарскіх вырабаў, з іх многія вырабляюцца па ўласных рэцэптах. Неўзабаве да гэтых 210 назваў прыбавяцца яшчэ 9. Гэта падарунак гомельскіх кандытараў да 50-годдзя рэспублікі.

Цяпер, калі вы маеце некаторае ўяўленне аб прадпрыемстве, можна прайсці па яго цэхах. Іх на камбінаце сем: патачны, карамельны, два цукерачныя, бісквітны, тортавы і рознічная вытворчасць.

Маладая дзяўчына ў белым халаце, седзячы на крэсла, уважліва сочыць за работай аўтамата. Залацістай змейкай уецца, робячыся ўсё танчэй і танчэй, стужка будучых ірысак. Вось яна становіцца перарывістай — ірыскі аддзяляюцца адна ад адной, спрытныя механічныя рукі падхопліваюць іх, імгненна заварочваюць у адну, дзве ці тры (як належыць па гатунку) паперкі, і плывуць парамі проста ў скрыню гатовыя вырабы.

А гэты аўтамат «выстрэльвае» рознакаляровыя гузікі-ледзянцы, з якіх складаюцца невялікія цюбікі, што потым з'яўцца ў продажы пад назвай «Спорт» — адзін з самых танніх гатункаў: 7 капеек пачак.

Вытворчасць карамелі «Ракавая шыйка» больш складаная — начынку трэба апрацуць у дзве кашулі, прычым кожная з іх складаецца і раскатваецца 7 разоў.

Бабы какава, цукар, мука, арэхі, сметанковае масла, малако, джэмы, варэнне, сок — шмат чаго трэба, каб зрабіць шакаладную цукерку. Іх таксама ў асноўным робяць разумныя машыны. Але чым складаней цукерка, тым больш увагі і ўмення патрабуе яна ад работніц.

Існуюць сотні, тысячы гатункаў цукерак. Але вось знойдзена нешта новае: начынка з малочнага крэма, раздробленых вафляў, арэхаў, сухога малака глазіруецца шакаладам — атрымліваецца своеасабліва мяккая цукерка «Гамельчанка». Першы экзамен яна трымае ў фірменным магазіне «Спартак». «Выдатна!» — аднагалосны прысуд пакупнікоў.

Каля ружовашкокай жанчыны расце хрусткая горка. Шчаўчок аўтамата — і гатова вялікая вафельная пласцінка, у той жа момант вадкае цеста заліваецца ў форму. Яшчэ адзін шчаўчок — і гатова другая, за ёй трэцяя, дзесятая. Гэта адсюль бяруць свой пачатак славы гомельскія вафельныя торты і пірожныя, вафлі шакаладныя, малочныя, фруктовыя.

У бісквітным цэху да прыемнага паху свежавыпечанага цеста прымешваецца водар мёду — выпякаецца пячэнне малочна-мядовае. Гэта таксама фірменны выраб камбіната.

170 тон салодкай прадукцыі выпускае кожны суткі гомельскі кандытарскі камбінат «Спартак». Аўтамашыны, цягнікі, самалёты, цеплаходы дастаўляюць яе ў вялікія гарады і маленькія вёскі — у Беларусь, Кіргізію, Казахстан, РСФСР. Частуйцеся, малыя і дарослыя!

Т. РЭУТОВІЧ.

У Гродна адбыліся рэспубліканскія спаборніцтвы па настольным тэнісе. НА ЗДЫМКУ: чэмпіён БССР майстар спорту Уладзімір ЗЛЕНКА (Гродна). Фота А. ПЕРАХОДА.

ПРАВАФЛАНГОВЫЯ

Некалькі дзён засталася да адкрыцця самага вялікага форуму спартсменаў свету — Алімпійскіх гульніў.

Упершыню спартсмены пад чырвонымі флагамі Краіны Саветаў выступілі на XV гульніх у Хельсінкі ў 1952 годзе. У шэрагах зборнай каманды СССР было ўсяго сем лёгкаатлетаў і фехтавальшчыкаў з Беларусі. Заняць прызычылы месцы ім не удалося.

Удзельнікамі наступнай Мельбурнскай алімпіяды было восем нашых землякоў. Другім прызёрам гульніў у кіданні молата стаў М. Крываносаў.

З адзінаццаці беларусаў — удзельнікаў XVII гульніў у Рыме зніпаж каноз-двойкі ў састве С. Макаранкі і Л. Гейштара, барэц А. Караваяў і фехтавальшчыца Т. Самусенка вярнуліся на радзіму з залатымі медалямі чэмпіёнаў.

Чэмпіёнамі апошняй Танійскай алімпіяды сталі кідальнік молата Р. Клім, барэц А. Мядзведзь і гімнастка А. Валчэцкая. Выяздзіла ў Токію 10 беларускіх спартсменаў.

У сёлётную алімпійскую каманду залічана 16 беларускіх спартсменаў. Сярод іх вэтэран зборнай каманды краіны Р. Клім і прымаючы ў яго эстафету славы беларускіх кідальнік молата А. Шчуплякоў (Гомель). Тут і самы хуткі ў Савецкім Саюзе бягун на кароткіх дыстанцыях Ул. Сапел (Гомель) і яго таварыш па спартыўнай «спецыяльнасці» В. Маслакоў, які прабяжыць на адным з этапаў эстафеты 4×200 метраў. У камандзе яшчэ адзін бягун на кароткіх дыстанцыях, але з бар'ерамі, — В. Баліхін (Брэст) і бягун на сярэдняй дыстанцыі М. Жалабоўскі (Мінск).

У стававы веласіпедных каманд уваходзяць два спартсмены Мінска. А. Дахлякову трэба будзе праімчаць па асфальце, мексіканскіх шасейных дарог, а В. Брынаву — на віражах трэку.

У асноўным саставе каманды гімнастаў выдатная віцебская спартсменка Л. Петрык. У гэту каманду запасной уключана яшчэ адна віцеблянка, самая юная ўдзельніца савецкай каманды — Т. Лазаквіч.

Бясспрэчным было права выступлення ў камандзе барцоў вольнага стылю ўладальніка ўсіх вышэйшых спартыўных званняў, чэмпіёна алімпійскіх гульніў, свету, Еўропы і Савецкага Саюза А. Мядзведзя. Апошнія гады беларускі волат не ведае паражэнняў.

У Мехіна паспрабуе папоўніць свае салідныя «залатыя запасы» наш стралок В. Пархімовіч.

Нарэшце, пад флагі алімпійскай зборнай вызначаны беларускія рапірысты Т. Самусенка і А. Новікава і шпаксты А. Ніканчына і Ю. Смальякоў.

Б. ПЕСТРЫКАУ.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.

НАШ АДРАС:

МІНСК,
ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 77
ТЭЛЕФОНЫ: 6-19-31,
6-97-92, 6-18-88, 3-15-15.

3 БЕЛАРУСКАГА НАРОДНАГА ГУМАРУ

З ДОБРАГА РОДУ

Дзеці забаўляюцца на вуліцы. Да іх далучаецца яшчэ адзін хлопчык, але яны не хочуць яго прыняць да кампаніі і голасна крычаць:

— Ідзі ад нас! Ты нават бацькі не меў і не маеш!
Пачула гэта маці таго хлопчука і як закрычыць:

— Ах вы, галавачы праклятыя! Можна ён меў болей бацькоў, як вы ўсе разам!

ШТО Ж Я ЦЯПЕР БУДУ РАБІЦЬ?

— Што ж ты гэтані сумны?
— Быў бы і ты сумны, каб і з табою тое сталася, што і са мною!

— Ну, а што?
— Бачыш, аканіўся я: узяў кабылу і жонку.

— Ну?!
— Ну, кабыла здохла, а жонка жыве. І што ж мне цяпер рабіць?

НЕЗАДАВОЛЕНЫ

Малы хлопчык, янога ў хаце бацька часта дзягай сцёбаў, падыходзіць да прыехаўшага ў вёску доктара і пытае:

— Пане доктар! Ці вы ведаеце таго бусла, што сюды дзлячэй носіць?

— Ведаю. А што?
— Мо скажаце яму, каб мяне адгэтутль назад забраў, бо тут абы за што толькі і б'юць!

ТАДЫ ПАБАЧЫШ...

— Што ты будзеш, бедненька, рабіць, калі я памру? — пытаўся мужык у свае маладой жонкі. — Ты ж такая маладая...
— А вось ты памры, тады і пабачыш.

ЦЕСНАЯ ХАТА

Валасны пісар выдае пасведчанне і пытаецца:

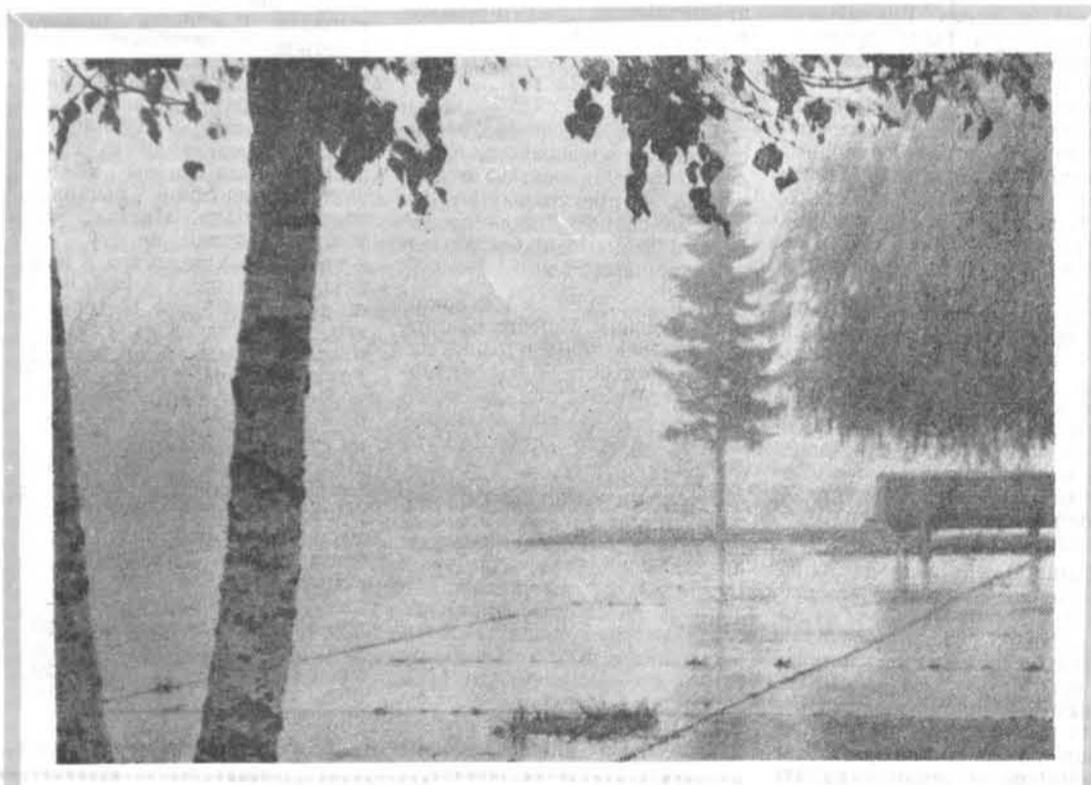
— Колькі маеце дзяцей?
— Толькі васем'ера...
— А чаму не маеце болей? — жартуе пісар.

— Бо ў нас хата вельмі цесная.

МЯККАЯ КУЛІДАЧКА

Дачна скардзіцца маці на свайго мужа:

— Спянка я кулідачку хлеба, ды такога мякенькага, што аж дыхае. Падала мужу на стол, ён скапіў тую кулідачку, ды ў мяне. Гэтак стукнуў, што і цяпер баліць. Усё адно як палляняю.

ТУМАННАЯ РАЇЦА.

* ФАТАЭЦІЮД А ПАРЫНА

АУКЦЫЁН РЫСАКОЎ

«Конная плошча», як даўней звалі месца, дзе ішоў бойкі гандаль коньмі, на адзін дзень адраджалася на ВДНГ. Гэтымі днямі тут адбыўся чацвёрты міжнародны аукцыён маладых скакуноў і рысакоў.

Ледзь толькі галоўны аукцыянер Алег Каралькоў аб'явіў аб пачатку таргоў, у зале запанавала напружанае чаканне. Але яно адразу ж змянілася захапленнем, калі на манежы адзін за другім пачалі з'яўляцца вараныя, рудыя, гнядыя, шэрыя прыгажуні — ураджэнцы лепшых конных заводаў СССР. Здаецца, вачэй нельга было адарваць ад грацыёзнай За-

другі, вырашчанай у Кабардзіна-Балкарскай АССР. Цана на яе павышалася сорак дзевяці разоў, пакуль не дайшла да 14 600 долараў! Гэтую цану прызначыў прадпрымальнік з ФРГ Генрых Плотке.

З выглядам знаўцы паглядаў на скакуноў і рысакоў Свен Бенгстан, кіраўнік вядомай шведскай фірмы. Ён спыніў сваю ўвагу на Рэдане — гадаванцы кубанскага «Усходу», браце вядомага Анліна, які двойчы заваўваў Кубак Еўропы. За Рэдану Бенгстан заплаціў 7 600 долараў, але ён упэўнены, што гэтыя выдаткі ў будучым акупяцца з лішкам. Вя-

дома, што цана на спартыўнага каня ўзрастае ў залежнасці ад яго перамог і рэкордаў на іпадромнай дарожцы. Нездарма ж за таго ж Анліна прапаноўвалі пасля яго трыумфальных выступленняў на зарубежных іпадромах 250 тысяч долараў.

Пасля таргоў мы ўзялі кароткае інтэрв'ю ў А. Каралькова. «У маскоўскага аукцыёна, — сказаў ён, — яшчэ невялікая гісторыя, але мы спадзяёмся, што цікавасць да яго будзе расці і далей. Нас пераконваюць у гэтым водгукі шматлікіх пакупнікоў з Фінляндыі, Канады, Францыі, Даніі, Швейцарыі, Англіі і іншых краін. За чатыры гады на аукцыёнах у Маскве прададзена каля 250 коней — цэлая ліхая конніца».

Б. ЛАЎРАНЮК.